

๓๗๘. 124
น 139๙
ร. 2

สมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา

ปริญญาโท

ของ

นางนุช สอนสุวิทย์

23 ส.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

ตุลาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

197191

สมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา

บทคัดย่อ
ของ
นางนุช สอนสุวิทย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
ตุลาคม 2538

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ ที่มีต่อสมรรถวิสัยที่เป็นจริงและสมรรถวิสัยที่คาดหวังของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู รวม 4 ด้าน คือ ด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการศึกษาค้นคว้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา จำนวน 51 คน และนักศึกษาที่เรียนในสายบริหารธุรกิจ และการจัดการ ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา จำนวน 300 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 52 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ t-test ทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงและ ตามสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับสูง
2. อาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงและตามสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับสูง
3. อาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงและคาดหวัง สูงกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจไม่แตกต่างกันทั้งตามสภาพที่เป็นจริงและตามสภาพที่คาดหวัง
5. อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปีกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ไม่แตกต่างกันทั้งตามสภาพที่เป็นจริงและตามสภาพที่คาดหวัง

COMPETENCIES OF BUSINESS TEACHERS IN A TEACHER COLLEGE,
LANNA UNITED COLLEGE.

AN ABSTRACT

BY

NONGNUCH SORN SUWIT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University

October 1995

The purposes of this research were to study and compare the opinions of students and teachers upon the actual and the expected competencies of business teachers in a teacher college. There were four dimensions for the study : cognition, affection, performance and exploration. The subject used for the study were 51 business teachers in a teacher college, Lanna United College and 300 second year business administration and management students in the second semester of the academic year 1994 in a teacher college, Lanna United College. The subjects were selected by the stratified random sampling method using Krejcie and Morgan table to determine the size of the sample. Fifty-two items of four-point rating scales were used for collecting data.

The statistical methods used in the data analysis were arithmetic mean, the standard deviation and t-test to test hypotheses.

The results of the study were as follows :

1. The opinions of students upon the actual and the expected competencies of business teachers were high.

2. The opinions of teachers upon the actual and the expected competencies of business teachers were high.

3. The opinions of students and teachers upon the actual and the expected competencies of business teacher were significantly different at the .01 level and those of the teachers were higher than those of the students

4. The opinions of teachers who had educational background in business and teachers who had no educational background in business upon the actual and the expected competencies of business teachers in a teacher college were not significantly different.

5. The opinions of teachers who had teaching experiences for five years or less and teachers who had teaching experiences more than five years upon the actual and the expected competencies of business teachers were not significantly different.

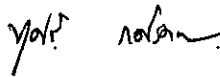
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานี้เรียบร้อยแล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปฏิญญาการศึกษามหานิติ วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

ประธาน

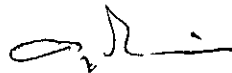
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธี ลิ้มไทย)

กรรมการ

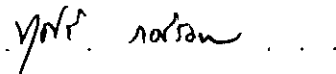
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

คณะกรรมการสอบ

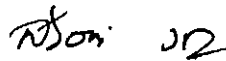
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธี ลิ้มไทย)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำอังก์ งามวิชา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานี้เรียบร้อยแล้ว เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปฏิญญาการศึกษามหานิติ วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 12 เดือน ตุลาคม พ ศ 2538

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากทุน "ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช-สิริ บัวศรี"
ประจำปีการศึกษา 2537 ซึ่งมอบให้แก่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อสนับสนุนนิติตในการทำวิจัย
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดี เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลีมีไทย และรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สำอางค์ งามวิชา ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ดร. อมรา รัตดากร ดร. ประนอม อุดกฤษฎ์ ดร. ไพศาล หวังพานิช ดร. จักรกฤษณ์ สำราญใจ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ อาจารย์และนักศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ไม่อาจกล่าวนามได้หมด ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มาตลอด

สุดท้าย ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ ที่ให้การอบรม สั่งสอน ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ จนสำเร็จการศึกษา

นนุช สอนสุวิทย์

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมายของคำว่าสมรรถวิสัย	8
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ	9
สมรรถวิสัยของอาจารย์ทั่วไป	10
คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ	21
คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในระดับอุดมศึกษา	23
การจัดการศึกษาวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู	23
บทบาทหน้าที่ของวิทยาลัยครูและอาจารย์ในวิทยาลัยครู	25
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สรุปผลการวิจัย	60
การอภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	74
ประวัติของย่อผู้วิจัย	89

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามวิทยาลัยครู	41
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสมรรถวิสัย ของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง	51
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัย ของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง	52
4	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของ อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู ตามสภาพที่เป็นจริง	54
5	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของ อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู ตามสภาพที่คาดหวัง	55
6	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่ ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจใน วิทยาลัยครู ตามสภาพที่เป็นจริง	56
7	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่ ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจใน วิทยาลัยครู ตามสภาพที่คาดหวัง	57
8	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู ตามสภาพที่เป็นจริง	58
9	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู ตามสภาพที่คาดหวัง	59

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุขและสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน โดยนัยดังกล่าว แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 จึงได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ 4 ด้านด้วยกัน คือ

1. ด้านปัญญา บุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงเป็นผู้มีปัญญา คือ รู้จักเหตุผล รู้จักแยกแยะความผิดชอบชั่วดี คุณและโทษ สิ่งที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำบนพื้นฐานของความจริง รู้จักแก้ปัญหาได้อย่างฉลาดและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และหลากหลาย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าทางความรู้และวิทยาการต่าง ๆ รู้คุณค่าของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของสังคมไทย และรู้จักเลือกรับวิทยาการ และวัฒนธรรมจากภายนอก

2. ด้านจิตใจ บุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงรู้จักฝึกฝนจิตใจของตนให้มีความเจริญงอกงามทางคุณธรรมได้แก่ มีความละเอียดต่อการกระทำผิด รู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติตามกรอบความถูกต้องที่ดีงาม มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ รู้จักพอ มีสมาธิ มีความอดทนหนักแน่น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่การงาน และการดำรงชีพ

3. ด้านร่างกาย บุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงมีร่างกายที่เจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย รู้จักดูแลสุขภาพอนามัยของร่างกายทั้งของตนเองและสมาชิกในครอบครัวและสามารถพัฒนาสมรรถภาพของร่างกายให้เหมาะสมกับการงานและอาชีพ

4. ด้านสังคม บุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงมีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามทั้งในการทำงานและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว องค์กร และสังคม รู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์แก่กันและกัน โดยไม่เห็นแก่ตัว มีความสามารถและทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมรวมทั้งสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารกับนานาประเทศได้ สามารถธำรงรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมดีงามของไทย ตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบพึงมีต่อผู้อื่นต่อสังคมและมวลมนุษยชาติ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์สังคม

ให้มีสันติสุข รู้จักเคารพในสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ตลอดจนร่วมส่งเสริมบทบาทของประเทศในประชาคมโลกในทางที่เหมาะสม (แผนการศึกษาแห่งชาติ 2535:8)

การจัดการศึกษาจะสำเร็จไปได้ด้วยดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอันหนึ่ง คือ ความรู้ความสามารถของครู คุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู เพราะ ครูเป็นผู้นำหลักสูตรมาสู่การปฏิบัติ หลักสูตรนั้นแม้ว่าจะเขียนไว้ดีเพียงใดหากครูไม่มีความสามารถในการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ คุณภาพการศึกษาก็ย่อมจะไม่เกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (ชม ภูมิภาค. 2529:145)

วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาสถาบันหนึ่ง ซึ่งจะต้องเข้ามามีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาของประเทศให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ แต่เดิมวิทยาลัยครูมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาเฉพาะสาขาวิชาชีพครูเท่านั้น ต่อมาได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ไปตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2527 จึงทำให้วิทยาลัยครูเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ด้วย นอกเหนือจากสาขาวิชาชีพครู สาขาวิชาทางธุรกิจก็เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่ได้เปิดสอนในช่วงนั้น

การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษานั้น มีความแตกต่างจากระดับอื่นในแง่ที่เป็นการเน้นการเสาะแสวงหาความรู้ความจริง การเรียนการสอนจึงเป็นการพัฒนาให้เกิดสติปัญญา ความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่จะออกไปประกอบอาชีพตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรมในอาชีพที่จะทำในอนาคต และในขณะเดียวกันก็เป็นผู้รู้จักตนเอง ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (อุทุมพร ทองอุไทย. 2530:1)

การที่จะสอนนักศึกษาให้มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น อาจารย์ผู้สอนจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และคุณธรรมที่เหมาะสมด้วย อุทุมพร ทองอุไทย (2523:1) กล่าวว่า “สมรรถภาพของอาจารย์โดยปกติจะพิจารณาจากวุฒิการศึกษา ซึ่งไม่เพียงพอ วุฒิการศึกษาเป็นเพียงดัชนีหนึ่งเท่านั้น ยังมีดัชนีอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น ความสามารถในการสอน การถ่ายทอดความรู้ ความรับผิดชอบต่องานที่ทำ ศักยภาพในการศึกษาค้นคว้า และคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่เป็นต้น”

ในการดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้าทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครูนั้น ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครไว้เพียงกว้าง ๆ ไม่ได้มีการกำหนดสมรรถวิสัยของผู้สมัครไว้ในทุก ๆ ด้าน อย่างไรก็ตามสมรรถวิสัยบางด้านนั้นเป็นสิ่งที่ฝึกฝนกันได้ พัฒนาปรับปรุงได้ หากอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจได้ตระหนัก และได้พยายามพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอก็จะทำให้สมรรถวิสัยในแต่ละ

ด้านเพิ่มขึ้นมาได้ และสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งที่ทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการศึกษาวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู
2. เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนในสถาบันที่ผลิตครูทางด้านธุรกิจ
3. เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษากับอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา
 - 1.1 ตามสภาพที่เป็นจริงแตกต่างกัน
 - 1.2 ตามสภาพที่คาดหวังแตกต่างกัน
2. อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา
 - 2.1 ตามสภาพที่เป็นจริงแตกต่างกัน
 - 2.2 ตามสภาพที่คาดหวังแตกต่างกัน
3. อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปีกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา
 - 3.1 ตามสภาพที่เป็นจริงแตกต่างกัน
 - 3.2 ตามสภาพที่คาดหวังแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่

 - 1.1 อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ได้แก่ วิทยาลัยครู เชียงราย วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูลำปาง และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์
 - 1.2 นักศึกษาที่เรียนในสายบริหารธุรกิจและการจัดการ ชั้นปีที่ 2 ที่เรียนกับอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 819 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่

 - 2.1 อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 51 คน

ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ได้แก่ วิทยาลัยครูเชียงราย วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูลำปาง และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์

2.2 นักศึกษาที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 300 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น

3.1.1.1 นักศึกษา

3.1.1.2 อาจารย์

3.1.2 วุฒิการศึกษาของอาจารย์ ซึ่งแบ่งเป็น

3.1.2.1 มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ

3.1.2.2 ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ

3.1.3 ประสบการณ์สอนของอาจารย์ ซึ่งแบ่งเป็น

3.1.3.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี

3.1.3.2 มากกว่า 5 ปี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถวิสัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 สมรรถวิสัยด้านสติปัญญาและความรู้

3.2.2 สมรรถวิสัยด้านอารมณ์และจิตใจ

3.2.3 สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติการ

3.2.4 สมรรถวิสัยด้านการศึกษาค้นคว้า

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. สมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ และได้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ ของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในด้านต่อไปนี้

1.1 สมรรถวิสัยด้านสติปัญญาและความรู้ หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความแม่นยำ ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในวิชาที่สอน ความสามารถด้านการวิเคราะห์เนื้อหาและหลัก

สูตรในการเรียนการสอน

1.2 สมรรถวิสัยด้านอารมณ์และจิตใจ หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถ
ในด้านการแสดงอารมณ์ที่เหมาะสมในการเป็นครู และมีจิตใจที่เหมาะสมในการเป็นครู

1.3 สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติการ หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถ
ในการใช้สื่อการสอน การเลือกวิธีสอน การสื่อความหมาย การใช้จิตวิทยาการเรียนการสอนและ
การสอนให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้

1.4 สมรรถวิสัยด้านการศึกษาค้นคว้า หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถ
ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีคุณค่าต่อการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าและ
ความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

2. ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดความเข้าใจ และความรู้สึกรับของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด
สิ่งหนึ่ง

3. ความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ หมายถึง การแสดง
ออกถึงความคิดความเข้าใจและความรู้สึก ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ และ
ถ่ายทอดออกมาโดยการตอบแบบสอบถามเรื่องสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้นมา โดยให้แสดงความคิดเห็นใน 2 ด้าน คือ

3.1 สภาพที่เป็นจริง

3.2 สภาพที่คาดหวัง

4. สภาพที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู
ที่แสดงออกมาหรือปฏิบัติอยู่

5. สภาพที่คาดหวัง หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู
ที่ควรจะเป็นตามความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ

6. วิชาทางธุรกิจ หมายถึง รายวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ในกลุ่มวิชาบริหารธุรกิจ การตลาด
เศรษฐศาสตร์ การเงินและการบัญชี

7. อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนรายวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ในกลุ่ม
วิชาบริหารธุรกิจ การตลาด เศรษฐศาสตร์ การเงินและการบัญชี ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา

8. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่เรียนในโปรแกรมวิชาต่าง ๆ ในสายบริหารธุรกิจและการจัด
การ ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา

9. วุฒิการศึกษาทางธุรกิจ หมายถึง คุณสมบัติที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาทางบริหารธุรกิจ การตลาด เศรษฐศาสตร์ การเงินและการบัญชีและการจัดการทั่วไป

10. สหวิทยาลัยล้านนา หมายถึง กลุ่มวิทยาลัยครูที่อยู่ภาคเหนือตอนบน ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูเชียงราย วิทยาลัยครูลำปาง วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์

11. ประสบการณ์สอน หมายถึง ระยะเวลาที่อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ได้ทำการสอน วิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครูทั่ว ๆ ไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัย
ล้านนา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความหมายของคำว่า สมรรถวิสัย(Competency)
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ
 - 2.1 สมรรถวิสัยของอาจารย์ทั่วไป
 - 2.2 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ
 - 2.3 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในระดับอุดมศึกษา
 - 2.4 การจัดการศึกษาวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู
 - 2.5 บทบาทหน้าที่ของวิทยาลัยครูและอาจารย์ในวิทยาลัยครู
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของคำว่าสมรรถวิสัย (Competency)

คำว่า "Competency" ในภาษาไทยใช้คำว่า สมรรถวิสัย สมรรถภาพ หรือสมรรถนะ
สำหรับในงานวิจัยนี้ จะใช้คำว่าสมรรถวิสัย

คำว่า "สมรรถวิสัย" เป็นคำผสมระหว่างคำว่า "สมรรถ" และ "วิสัย" ตามพจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถ หมายถึง "สามารถ"
ส่วนคำว่า "วิสัย" หมายถึง "ขอบ เขต แดน หรือ ลักษณะที่เป็นอยู่" เมื่อนำคำมาผสมกันเป็น
คำว่า "สมรรถวิสัย" คณะอนุกรรมการปฏิรูปการฝึกหัดครู (2526:95) ได้ให้ความหมายไว้ว่า
"สมรรถวิสัย" (Competency) หมายถึง คุณสมบัติของบุคคลที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ
ทักษะ เจตคติและอุปนิสัย หรือบุคลิกภาพ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถ

แอนเดอร์สัน (Anderson.1972 : 1) ให้ความหมายไว้ว่า "สมรรถวิสัย หมายถึง
พฤติกรรมที่เราระวังสังเกตเห็นได้ และพฤติกรรมนี้จะมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ในทางบวก เช่น
สมรรถวิสัยในการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สมรรถวิสัยในการใช้เทคนิคการถามเป็นต้น"

กูด (Good.1973 : 121) ให้ความหมายไว้ว่า “สมรรถวิสัย คือ ทักษะ มโนทัศน์ (Concept) และเจตคติ (Attitude) ที่จะต้องมีในการทำงานทุกชนิด และสามารถนำเอาวิธีการและความรู้พื้นฐานไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ปฏิบัติจริง”

โคเกอร์ (Coker.1976 : 54) ให้ความหมายไว้ว่า “สมรรถวิสัย หมายถึงความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เผชิญ บุคคลที่สามารถแก้ปัญหาได้ในด้านใดเพียงด้านเดียวก็เรียกว่ามีสมรรถวิสัยในด้านนั้น และบุคคลที่มีสมรรถวิสัยสูง ก็หมายถึง ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทุกชนิด”

จากความหมายของคำว่า สมรรถวิสัย ที่บุคคลต่าง ๆ ได้กล่าวไว้ สรุปได้ว่า สมรรถวิสัย คือ คุณลักษณะ คุณสมบัติ พฤติกรรม ที่ทำให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงานได้สำเร็จ

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู

สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การศึกษามุ่งบรรลุจุดหมายได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของครูที่จะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่นักเรียนได้ดีเพียงใด อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนวิชาชีพจะต้องมีความรู้ทั้งทางด้าน วิชาชีพ วิชาสัมพันธ์ และวิชาครู (ถาวรวิทย์.ม.ป.ป. : 89)

พื้นฐานที่สำคัญในการหาแหล่งที่จะกำหนดสมรรถภาพในการเป็นครูหรือสมรรถภาพในการสอน ได้แก่แนวความคิดเกี่ยวกับธรรมชาติและเป้าหมายของการศึกษา ในสถานการณ์เฉพาะอย่าง และบทบาทของผู้ที่จะเป็นครูในสถานการณ์นั้น ๆ แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของครูนั้นควรจะได้พัฒนามาจากประมวลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลและสังคมซึ่งจะต้องได้รับการสนับสนุนยืนยันจากข้อมูลที่เชื่อถือได้จากการปฏิบัติ เมื่อได้แนวความคิดในด้านต่าง ๆ เหล่านั้นมารวมกันเข้าแล้ว ก็จะสามารถแปลจากเป้าหมายทางการศึกษาให้เป็นบทบาทของครูในอุดมคติได้ และต่อจากนั้นจึงกำหนดสมรรถภาพที่จำเป็นในการแสดงบทบาทเหล่านั้น(ชมพันธุ์ ฤกษ์. 2530: 36) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ศึกษาแนวคิดต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจวิทยาลัยครู ดังต่อไปนี้

2.1 สมรรถวิสัยของอาจารย์ทั่วไป

แมสสีย์ และวินยาร์ด (Massey and Vineyard.1961 : 20) กล่าวว่า ครูที่มีสมรรถภาพนั้นจะต้องมีความสนใจรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ เจตคติที่ดี มีความเข้าใจพื้นฐานของนักเรียน กฎระเบียบของโรงเรียนการสังคมและการปกครอง

ในราวปี ค.ศ. 1967 สแตนเลย์ อีแลม (Stanley Elam) ได้ตั้งคำถามว่าทำอย่างไรจึงจะให้นักเรียนมีประสิทธิภาพเมื่อจบการศึกษาแล้ว เขาจึงพิจารณาปัญหานี้ไปที่ตัวจักรสำคัญคือ “ครู” ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพในการสอนอย่างแท้จริง เขาจึงได้เริ่มศึกษาเกี่ยวกับสมรรถวิสัยพื้นฐานของครู (Competency-Base Teacher Education) และต่อมาในปี ค.ศ.1970 สมาคมวิทยาลัยครูของสหรัฐอเมริกา(The American Association of Colleges for Teacher Education, AACTE) ได้เขียนบทความของสแตนเลย์อีแลม ซึ่งกล่าวถึงสมรรถวิสัยทั่ว ๆ ไปของครูไว้ 5 ประการคือ

1. สมรรถวิสัยในความรู้ ทักษะ เจตคติ ครูจะต้องมีเป็นอย่างดี
2. ครูจะต้องรู้จักใช้สมรรถวิสัยให้เกิดประโยชน์
3. ครูจะต้องประเมินผลนักเรียนได้ถูกต้องและแม่นยำ
4. นักเรียนจะต้องประสบความสำเร็จและก้าวหน้ามากขึ้น
5. สามารถปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้พัฒนาขึ้น (Vogler. 1972 : 2-3)

แอนเดอร์สัน (Anderson.1972 : 21) ให้ความหมายสมรรถวิสัยครูไว้ว่า สมรรถวิสัยหมายถึง พฤติกรรมของครูที่เราสังเกตเห็นได้ และพฤติกรรมนี้จะมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในทางบวก เช่น สมรรถวิสัยในการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สมรรถวิสัยในการตั้งคำถามได้หลายแบบและสมรรถวิสัยในการใช้เทคนิคการถาม

โคทเรล (Cottrell.1972 : 5-6) ได้สรุปสมรรถวิสัยของครูไว้ 10 ด้าน ดังนี้คือ

1. รู้จักวางแผน พัฒนา ประเมินผลการทำงาน
2. เตรียมการสอน
3. บริหารการสอน
4. ประเมินผลการสอน
5. จัดการสอน
6. แนะนำ

7. มนุษย์สัมพันธ์
8. การปกครอง
9. พัฒนาศาสตร์วิชาชีพรู
10. ความร่วมมือ

อาร์มสตรอง (Armstrong.1973 : 51-55) ได้เสนอบทความเรื่องการประเมินผล การปฏิบัติงานของครูที่มีประสิทธิภาพไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ประเมินผลการสอนของตนเองเสมอ
3. พัฒนาทักษะในการสอนของตนเอง
4. มีเทคนิคในการกระตุ้นนักเรียนให้สนใจเรียน
5. ประยุกต์ใช้หลักทางจิตวิทยาให้เป็นประโยชน์แก่การเรียนการสอน
6. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนการสอน
7. เข้าใจและนำหลักการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน
8. สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นประชาธิปไตย
9. ปรับปรุงกิจกรรมในห้องเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม
10. ปรับปรุงตนเองให้คุ้นเคยกับสภาพของกลุ่มนักเรียน
11. ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา
12. จัดกิจกรรมและสภาพการเรียนให้ส่งเสริมลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน
13. ช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนให้ได้ประสบความสำเร็จ
14. พัฒนาตนเองทางด้านความรู้และสติปัญญา
15. มีเทคนิควิธีการวัดผลที่ดี และใช้ผลจากการทดสอบ ปรับปรุงสภาพการเรียนการสอน
16. มีเทคนิควิธีสอนพิเศษแก่นักเรียนที่เรียนได้เร็ว
17. ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนปรับตัวได้
18. ช่วยลดความวิตกกังวลของนักเรียน
19. ติดต่อปรึกษากับผู้ปกครองเมื่อนักเรียนมีปัญหา
20. มีการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล
21. ให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดทักษะในการทำงาน

ดอดล์ (Dodl.1973 : 26) กล่าวถึงสมรรถวิสัยครูไว้ว่า สมรรถวิสัยของครู หมายถึง เจตคติ ความเข้าใจ ทักษะและพฤติกรรมของครูที่จะเอื้ออำนวยความเจริญงอกงามของนักเรียนทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์

เวอร์เนอร์และคนอื่น ๆ (Verner and others.1973 : 1-13) ได้ระบุว่าอาจารย์ควรมีสมรรถวิสัย 4 ด้านคือ

1. ด้านปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ประกอบด้วย

- ให้คำแนะนำที่ชัดเจนกับนักศึกษาได้
- จัดแบบแผนของการสื่อความหมายแบบต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ภายในห้องเรียนได้
- ตอบสนองต่อพฤติกรรมของนักศึกษาได้
- แก้ไขพฤติกรรมที่แตกต่างจากนักศึกษาอื่นได้
- ช่วยแก้ไขความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องได้
- สนองตอบความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล
- มีวิธีการสัมภาษณ์สอบถามนักศึกษาได้หลาย ๆ วิธี
- ทำงานเป็นคณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการจัดการและด้านการเรียนการสอน (Management and Instruction)

ประกอบด้วย

- มีกลวิธีในการสอนที่เหมาะสม
- มีหลักเกณฑ์จากข้อมูลในการจัดกลุ่มการเรียน
- มีระบบการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ แบบ
- นำอุปกรณ์การสอนและทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์
- สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ระบุจุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา
- จัดแหล่งทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพต่อการนำมาใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้

กรรมการเรียนการสอนได้

- วางแผนจัดกิจกรรมร่วมกับนักศึกษาได้
- มีเทคนิคในการหาข้อมูลจากนักศึกษาได้

- ใช้คำถามได้เหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา
- ใช้วิธีการเสริมกำลังใจให้กับนักศึกษาได้
- สร้างสามัญสำนึกแก่นักศึกษาได้
- พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของวัฒนธรรมหลาย ๆ ด้านให้กับ

นักศึกษาได้

- กำหนดแผนการสอนได้
- เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์ได้เหมาะสมตามหลัก

จิตวิทยา

3. ด้านการประเมินผล (Evaluation) ประกอบด้วย

- วินิจฉัยเพื่อการแนะนำนักศึกษา
- สร้างเครื่องมือวัดผลเพื่อตรวจสอบและประเมินผลได้
- จัดวิธีการประเมินผล และแปลผลได้

กิบสัน (Gibson.1976 : 14-16) ได้กล่าวว่า การสอนจะได้ผลดีนั้นอาจารย์ผู้สอนจะต้องมีสมรรถวิสัยดังต่อไปนี้

1. ความรู้ในเนื้อหา
2. ความรู้ในจิตวิทยาการเรียนการสอน
3. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และการวัดผล
4. ความสามารถในการปรับแนวความคิดใหม่ ๆ ทางการสอนหรือเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับสภาวะของชั้นเรียน

สมกับสภาวะของชั้นเรียน

ฮุสตันและโฮเวิร์ด (Houston and Howard.1976 : 31-33) ได้อธิบายว่าอาจารย์ที่มีสมรรถวิสัยดีนั้น

จะต้องประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. สามารถสอนได้อย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์ที่วางไว้ โดยสนองความต้องการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียน สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้เรียนด้วย
2. สามารถใช้แหล่งวิทยาการได้ และสร้างอุปกรณ์การสอนได้ตรงกับจุดประสงค์การสอน
3. สามารถนำผลการสอนมาปรับปรุงการสอนใหม่

4. สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนอาจารย์ด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและวิเคราะห์การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. มีความรู้ทางด้านวิชาการอย่างเพียงพอที่จะสอน

6. สามารถจัดการ ควบคุม และบำรุงรักษาเครื่องอำนวยความสะดวกเพื่อประโยชน์ในด้านอารมณ์ ร่างกาย และสติปัญญาของผู้เรียน

7. มีปฏิกริยาอย่างฉับไวต่อความต้องการและความรู้สึกของตนเองและของผู้อื่น

ฮอลล์และโจนส์ (Hall and Jones.1976 : 48-50) ได้จำแนกสมรรถวิสัยของครูทั่วไปออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. สมรรถวิสัยด้านสติปัญญาและด้านความรู้ (Cognitive Competencies) คือ ความสามารถด้าน ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน ความสามารถด้านการวิเคราะห์เนื้อหาและหลักสูตรในการเรียนการสอน

2. สมรรถวิสัยด้านอารมณ์และจิตใจ (Affective Competencies) คือ ความสามารถในการใช้อารมณ์และจิตใจที่เหมาะสม การมีค่านิยม เจตคติที่ดีในอาชีพครู

3. สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติการ (Performance Competencies) คือ ความสามารถในการเลือกวิธีสอน การใช้สื่อการสอน การสื่อความหมาย การใช้จิตวิทยาการเรียนการสอน

4. สมรรถวิสัยด้านผลการสอน (Consequence Competencies) คือ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการวัดผลประเมินผลการเรียน

5. สมรรถวิสัยด้านการศึกษาค้นคว้า (Exploration Competencies) คือ ความสามารถในการค้นคว้า แสวงหาความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีคุณค่าต่อการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ

วีแกนด์ (Weigand.1977 : 6) กล่าวว่า ครูควรหาวิธีการที่จะปรับปรุงส่งเสริมทักษะในด้านต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ทักษะพื้นฐาน 7 ประการที่จะส่งเสริมสมรรถวิสัยในการเป็นครู ได้แก่

1. ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์
2. ด้านการวัดและประเมินผล
3. ด้านการจัดลำดับขั้นการสอน
4. ด้านการใช้คำถาม

5. ด้านการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
6. ด้านการเสริมแรงจิตใจ
7. ด้านการประเมินผลลำดับขั้นพัฒนาการของเด็ก

ลาโรช บัวศรี(2513 : 42-44) กล่าวว่าวิชาชีพครูอยู่ในฐานะที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้ที่จะเป็นครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ และทักษะในแนวทางต่อไปนี้

1. วิชาสามัญทั่วไป (General Education)
2. วิชาเฉพาะตัวหรือวิชาเทคนิค (Specialized Education)
3. วิชาการศึกษา (Professional Education)
4. สมรรถภาพในการเป็นครู (Teacher Competencies)

ท่านกล่าวเน้นโดยเฉพาะว่า “สมรรถภาพในการเป็นครู” นั้นผู้สอนจะต้องพยายามขวนขวาย สร้างตนเองให้มีความสามารถต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สามารถทำการสอนได้เป็นอย่างดี โดยรู้จัก
 - 1.1 ใช้หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้
 - 1.2 ใช้หลักการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก
 - 1.3 ทำบรรยากาศให้เหมาะสมที่จะเกิดการเรียนรู้
 - 1.4 วางแผนสำหรับการสอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน
 - 1.5 ใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
 - 1.6 ใช้แบบทดสอบชนิดต่าง ๆ เพื่อวัดผลการเรียนและเพื่อวิเคราะห์แก้ไขและรู้จักการวัดผลโดยทั่วไป
 - 1.7 ปกครองชั้นเรียนและบริหารงานชนิดต่าง ๆ ของชั้นเรียนได้อย่างเรียบร้อยราบรื่น และปฏิบัติงานธุรการต่าง ๆ ของชั้นเรียนได้
2. สามารถอบรม แนะนำ และปกครองได้เป็นอย่างดี โดยรู้จัก
 - 2.1 หลักการที่ว่า ถ้าทุกคนสร้างคุณธรรมและหลักธรรมต่าง ๆ ไว้ประจำตัว ได้ แก่ ก็ย่อมจะปกครองตัวเองได้
 - 2.2 ใช้หลักการและวิธีการของการแนะนำ
 - 2.3 สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบิดา มารดา และผู้ปกครอง
 - 2.4 ใช้ผลการวิจัยและผลการสอบต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ในการอบรม

3. สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี โดยรู้จัก

3.1 ร่วมในการวางแผนจัดทำ “กิจกรรมในหลักสูตร” หรือ “กิจกรรมร่วมหลักสูตร”

ชนิดต่าง ๆ

3.2 รับหน้าที่และภาระในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นตามแผน

3.3 รักษาสัมพันธภาพอันดีกับผู้ร่วมงานทั้งปวงของโรงเรียน

4. สามารถสร้างสัมพันธภาพอันดี และร่วมมือกับชุมชนเป็นอย่างดี โดยรู้จัก

4.1 ช่วยเหลือชุมชนในการแก้ปัญหาของชุมชนนั้น

4.2 ทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียน และสนับสนุนโรงเรียนในทางที่เหมาะสม

4.3 ขอความร่วมมือและช่วยเหลือจากบิดา มารดา และผู้ปกครอง

4.4 หาบุคคลและสิ่งต่าง ๆ ในชุมชนที่เป็นประโยชน์ต่อการสอน

4.5 ร่วมมือกับทางราชการปรับปรุงชุมชน

5. สามารถเป็นครูชั้นอาชีพ โดยรู้จัก

5.1 เพิ่มพูนความรู้ให้แก่อาชีพครู โดยการเขียน การพูด การค้นคว้า การวิจัย

การเป็นสมาชิกที่ดีของสมาคม องค์การหรือสถาบันในทางการศึกษา

5.2 ยึดถือขนบธรรมเนียมของผู้ที่เป็นครู และช่วยเหลือส่งเสริมเพื่อนครู

5.3 ส่งเสริมแนะนำผู้ที่เข้ามาเป็นครูใหม่ และช่วยดูแล แนะนำ ควบคุมผู้ที่มา

เป็นนักเรียนฝึกสอนในโรงเรียนของตน

บุญถิ่น อัตถากร (2514 : 28) กล่าวว่าในการผลิตครูนั้น จะต้องมุ่งผลิตครูที่ดี และกล่าวถึงลักษณะครูที่ดีว่า ควรอย่างน้อย 3 ประการ

1. ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชา และต้องสร้างสมเพิ่มพูนอยู่เสมอ

2. ควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในกลวิธีสอน สามารถถ่ายทอดความรู้ แนะนำวิธีทางแห่งปัญญา และอบรมแนะนำเด็กไปสู่หนทางอันดีงาม

3. ครูเป็นผู้ที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมและวัฒนธรรม

สุรินทร์ สรสิริ (2515 : 3) กล่าวถึงครูดีต้องมีคุณลักษณะที่ดีต่อไปนี้

1. ตัวนุคลิกภาพ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีความเชื่อมั่นในตนเอง พุดจาสุภาพ ชัดถ้อยชัดคำ และใช้ภาษาที่เหมาะสม มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

2. การจัดชั้นเรียน ต้องเป็นคนที่มีความคิดที่จะจัดห้องเรียนให้ดี ถูกต้องตามหลักวิชาการศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ต้องนำหลักจิตวิทยามาใช้ให้เป็นประโยชน์ มีไหวพริบ ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครู

4. การสอนของครู ต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชา มีวิธีสอนที่ดี มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า สอนตามหลักสูตร

5. เจตคติต่อวิชาชีพครู ต้องมีจรรยาและมารยาทตามวินัย ระเบียบ ประเพณี และต้องหมั่นใฝ่หาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง ติดต่อกับผู้ปกครองเสมอ

คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (2518 : 141) ได้กำหนดลักษณะและบทบาทของครูที่พึงประสงค์ไว้ดังต่อไปนี้

1. รักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้า ปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความมั่นใจ และศรัทธาในอาชีพครู

2. มีความคิดเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออกเพื่อเผยแพร่ความคิดเห็นหรือความรู้ใหม่ ๆ ต่อสาธารณะ หรือเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนโดยบริสุทธิ์ใจ

3. ประพฤติและวางตนอยู่ในกรอบของศีลธรรมจรรยาอันเป็นบรรทัดฐานที่ยอมรับกันทั่วไป ในชุมชน

4. ประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพพอสมควรแก่อัตภาพ มานะบากบั่น มัธยัสถ์ ไม่เห็นแก่ความเจริญทางวัตถุเกินกว่าคุณธรรมและจริยธรรม

5. เปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้บอกผู้แสดงนำมาเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่ม สนับสนุนให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ความคิดอิสระอย่างมีเหตุผล

6. ฝึกนักเรียนให้มีความสามารถในการทำงานรวมกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง เคารพกฎของสังคม มีน้ำใจเป็นประชาธิปไตย

7. สนใจศึกษาธรรมชาติและความแตกต่างในตัวของแต่ละคน เพื่อนำมาเป็นข้อสังเกตพิจารณาในการปฏิบัติตัวต่อศิษย์

8. พยายามค้นหาความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของนักเรียนแต่ละคน เพื่อหาทางส่งเสริมแนะนำการเลือกวิชาและอาชีพแก่นักเรียนให้เหมาะสม

9. ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนฝึกฝนในคุณธรรม จริยธรรม และเห็นคุณค่าของการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ

10. มีความรู้และความสนใจในการเกษตรพอที่จะเข้าใจและสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเกษตรในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

11. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยแก่ชุมชน โดยประพฤติตนเป็นแบบอย่าง และชักนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามในโอกาสอันเหมาะสม

12. รักความยุติธรรมและกล้าที่จะต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของสังคมด้วยปัญญาและสติตามกระบวนการที่ถูกต้องของขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และสิทธิแห่งกฎหมาย

13. เต็มใจเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ชมพันธ์ กุญชร (2519 : 10) กล่าวว่า สมรรถภาพของครูหมายถึง ความรู้ ทักษะและเจตคติที่ผู้เป็นครูควรมีในการที่จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย

ทรงศักดิ์ ศรีภาพสินธุ์ (2520 : 54) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพครูที่ดีทั่วไปในที่ประชุมสัมมนา คณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ครั้งที่ 3 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่า ลักษณะของครูที่ดีควรประกอบด้วย ความรู้ดี (Knowledge) น้ำใจดี (Attitude) และมีทักษะดี (Skill) ซึ่งน่าจะมียุคสมบัติ 5 ประการคือ

1. ครูจะต้องมีความสามารถในการสอนดี
2. ครูต้องอบรม แนะนำ แนะนำเด็กให้ดี
3. ครูต้องช่วยเหลือกิจการงานต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี
4. ครูต้องช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนได้เป็นอย่างดี
5. ครูต้องเป็น Professional Teacher คือรักอาชีพครู ใฝ่หาความรู้ในอาชีพของตนอยู่เสมอ

บรรจง ชูสกุลชาติ (2520 : 40-50) กล่าวว่าสมรรถภาพด้านความเป็นครูหรือการมีวิญญาณครู (Teaching Spirit) นั้นจะต้องประกอบด้วย ความเป็นผู้ที่เชื่อถือได้ พุดจริง ทำจริง และมีความจริงใจ ต้องเป็นผู้ที่มีมารยาท ต้องเป็นผู้ที่มีความใฝ่สูง ต้องเห็นเด็กมีความสำคัญ รู้จักและเข้าใจเด็กว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความต้องการและความสามารถ ต้องเป็นผู้ที่รู้จักรักษาสุขภาพอนามัย ต้องเป็นผู้มีอุดมคติ มีหลักแห่งการดำรงชีวิต หลัก

แห่งความคิด และหลักแห่งการกระทำ ต้องไม่เล่นพรรคเล่นพวก ต้องร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เสมอ ต้องมีความรักโรงเรียน ต้องมีความอดทน ต้องเป็นผู้มีความสุจริตใจ ต้องเป็นผู้รู้จักกอบกู้ชื่อเสียง ต้องเป็นผู้มีเชาวน์ไหวพริบ ต้องเป็นผู้ร่วมงานเป็นคณะได้

จรรยา คุณมี (2521 : 3) กล่าวถึงครูที่มีสมรรถภาพสูงควรมีลักษณะต่อไปนี้

1. ลักษณะส่วนตัว (Personal Characteristic) ครูที่มีสมรรถภาพสูงจะ

- 1.1 สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
- 1.2 มีศีลธรรม สุภาพ มีความกรุณาปราณีต่อนักเรียนและบุคคลทั่วไป
- 1.3 อุทิศเวลาให้งานสอนและนักเรียนอย่างแท้จริง
- 1.4 สุขุม รอบคอบ ควบคุมจิตใจ และความประพฤติได้ทุกโอกาส
- 1.5 ไม่ดื่มของมึนเมาและเล่นการพนัน
- 1.6 มีความกระตือรือร้น ในการแสวงหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ
- 1.7 สามารถเป็นผู้นำท้องถิ่น
- 1.8 ชอบและสนใจวิชาที่ตนสอน และมีความภูมิใจในการเป็นครู
- 1.9 มีความเชื่อในการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย
- 1.10 จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. ความสามารถในการรู้ทั่วไป (Competencies in General Education)

ครูที่มีสมรรถภาพสูง ควรจะมีความรู้ รู้กว้าง รู้ลึก ไม่ใช่รู้เฉพาะวิชาที่สอน ควรเป็นผู้สนใจใน ภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และเหตุการณ์ของโลกปัจจุบันตลอดจนสนใจศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นผู้รอบรู้

3. ความสามารถในการวิชาที่สอน (Competencies in Academic Area) เป็นที่ยอมรับแล้วว่าถ้าครูไม่มีความรู้ในเนื้อหาที่สอนย่อมสอนไม่ได้ ดังนั้น ครูที่จะสอนวิชาใดควรจะต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชานั้นอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสวงหาความรู้ของวิชานั้น ๆ และรู้จักแหล่งที่จะได้แสวงหาข้อมูล หลักฐานข้ออ้างอิงในวิชาที่ต้องสอนเป็นอย่างดี

4. ความสามารถในการวิชาชีพ (Competencies in Professional Education)

ครูควรจะ

- 4.1 เตรียมการสอนเป็น และต้องเตรียมการสอนทุกครั้ง
- 4.2 เข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษา และจุดมุ่งหมายของวิชาที่สอนอย่างแท้จริง

- 4.3 สามารถใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีอย่างเหมาะสมกับกาลและโอกาส
- 4.4 สามารถเลือกผลิตอุปกรณ์การสอน ให้เหมาะสมกับบทเรียน และรู้จักบำรุงรักษาอุปกรณ์นั้น ๆ
- 4.5 มีความเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียนเป็นอย่างดี
- 4.6 มีความสามารถในการเป็นผู้นำในชั้นเรียน
- 4.7 มีความเข้าใจในความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน
- 4.8 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
- 4.9 มีความสามารถในการปรับปรุงหลักสูตรและตำราเรียน
- 4.10 มีความสามารถในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

อำไพ สุจริตกุล (2523 : 108) ได้สรุปเกี่ยวกับสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับครูปริญญาตรีไว้ดังนี้

1. สมรรถภาพทางด้านความรู้ ซึ่งแบ่งเป็นความรู้ด้านวิชาการ และวิชาสามัญ ความรู้ในวิชาชีพครู และความรู้ในหน้าที่และงานครู
2. สมรรถภาพด้านทักษะ ในการสอนและการปฏิบัติงานของครู
3. สมรรถภาพด้านคุณธรรมนิยม ได้แก่ มีจริยธรรม มีคุณธรรมของครู และมีศีลธรรมในความเป็นครู

เฉลิม มลิลา (2524 : 3) กล่าวถึงสมรรถภาพของครูดี (Good Teacher's Competencies) ว่าจะต้องประกอบด้วย

1. ศาสตร์ดี การมีความรู้ดีในวิชาเอก วิชาโทและวิชาบังคับพื้นฐานทั้งมีความสามารถนำมาเป็นหลัก และประยุกต์ใช้ ในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนเป็นอย่างดีได้ด้วย
2. ศิลปะการสอนดี มีความสามารถและชำนาญชำนาญดีในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตลอดจนการวางแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ได้ดี

ประเสริฐ เกิดทวี (2524 : 50) ได้กล่าวว่า คำว่า สมรรถภาพของครู (Teacher Competency) คือความสามารถในการปฏิบัติงานของครู แยกเป็นข้อ ๆ ตามศัพท์ TEACHERS ดังนี้

T (Teaching) หมายถึง สมรรถภาพด้านการสอน

E (Ethics) หมายถึง สมรรถภาพด้านคุณธรรม

A (Academic)	หมายถึง	สมรรถภาพทางวิชาการ
C (Culture)	หมายถึง	สมรรถภาพด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ
H (Health)	หมายถึง	สมรรถภาพทางกาย จิตใจ และมนุษยสัมพันธ์
E (Evaluation)	หมายถึง	สมรรถภาพทางด้านการประเมินผล
R (Research)	หมายถึง	สมรรถภาพทางด้านการวิจัยค้นคว้า
S (Service)	หมายถึง	สมรรถภาพทางด้านการบริการชุมชน

จันทรเพ็ญ เชื้อพานิช (2526 : 51) กล่าวไว้ว่า สมรรถภาพของบุคคลใดหมายถึงความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ความชำนาญ เจตคติรวมทั้งศักยภาพของบุคคลนั้นซึ่งอาจจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้หรือก่อให้เกิดผลงานที่มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมาย สมรรถภาพของครูก็คือความสามารถของครูในด้านความรู้และการนำความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะและสาขาวิชาชีพครูไปปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งในด้านสติปัญญา สังคมและอารมณ์ สมรรถภาพในวิชาชีพครูนั้นประกอบด้วยสมรรถภาพย่อย ๆ หลายประการเช่น ทักษะหรือความชำนาญในกิจการต่าง ๆ ที่เป็นหน้าที่ของครู ความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาการเรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนและการจัดการชั้นเรียน ตลอดจนการมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู ต่อนักเรียน โรงเรียนและเพื่อนร่วมงานเป็นต้นส่วนสมรรถภาพในด้านความรู้ ก็คือ ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาและกระบวนการแสวงหาความรู้ ไม่ว่าจะเป็นครูสาขาวิชาใดก็ตามก็ควรจะมีสมรรถภาพของการเป็นครูตามที่กล่าวมาแล้ว และจะต้องมีสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับการเป็นครูเฉพาะสาขาวิชาด้วย

2.2 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ

ประกาศรี อมรสิน (2533 : 536-537) กล่าวไว้ว่า เนื้อหาวิชาธุรกิจเกือบทุกวิชามักจะเป็นวิชาที่ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ทางวิชาการหรือภาคทฤษฎีส่วนหนึ่งและการฝึกฝนปฏิบัติอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งวิชาแต่ละวิชาทางธุรกิจหมายถึง เนื้อหาสาระความรู้ทางวิชาการรวมถึงประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้วย ฉะนั้นบทบาทของครูผู้สอนจึงมีส่วนสำคัญและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงบุคลิกภาพเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ อยู่เสมอรวมทั้งมีเทคนิคการสอนที่เข้าใจและจูงใจให้นักเรียนเกิดความต้องการและสนใจที่จะเรียน

รู้ ฉะนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีบทบาทการเป็นครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ควรมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. มีบุคลิกภาพส่วนตัวที่ดี ดังได้กล่าวมาแล้วว่า นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีก็ต่อเมื่อมีความพอใจครูผู้สอน ฉะนั้นครูควรมีบุคลิกภาพของการเป็นครู หรืออาจจะเรียกได้ว่า “มีวิญญาณของความเป็นครู” เช่น แต่งกายเหมาะสม มีความสุภาพอ่อนโยน มีความเมตตากรุณา มีขันติ มีความกระตือรือร้น มีลักษณะเป็นผู้นำ มีอารมณ์ขัน มีความศรัทธาและความภูมิใจในความเป็นครูของตน นอกจากนั้น ครูที่สอนวิชาธุรกิจ ควรมีบุคลิกลักษณะเป็นนักธุรกิจประกอบกัน หรืออาจจะต้องมี “วิญญาณของความเป็นนักธุรกิจ” ด้วย เช่น ความคล่องแคล่วว่องไว มีทัศนคติที่กว้างไกล มีการบริหารเวลา และวางแผนอย่างเหมาะสม มีความเที่ยงธรรม มีจรรยาวิชาชีพและคุณธรรม มีความอดทนขยันหมั่นเพียร มีความพยายามไม่ทอดทิ้ง เป็นต้น ฉะนั้น ครูผู้สอนวิชาชีวธุรกิจจึงจำเป็นต้องสวมวิญญาณสองวิญญาณ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นแบบอย่างและสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนเกิดความภูมิใจและก่อให้เกิดการความสนใจที่จะเรียนรู้

2. มีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง ผู้ที่เป็นครูนั้นมิใช่มีความรู้แต่เพียงแต่ในตำรา หรือทางวิชาการเท่านั้น จำเป็นที่จะต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การลงทุน และอื่น ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของวิชาธุรกิจ

3. มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน รายวิชาที่สอนนั้นครูจะต้องทำความเข้าใจ และแสวงหาความรู้ในรายละเอียดวิชาที่อยู่ในหลักสูตรรายวิชานั้น เพื่อจะได้นำมาวางแผนสอนเรื่องลำดับความยากง่าย ความต่อเนื่องของรายละเอียดเนื้อหา ฯลฯ

4. มีความสามารถในการสอน ความสามารถในการสอนของครูธุรกิจนั้นขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีสอน ซึ่งเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ครูทุกคนควรจะต้องฝึกฝนและปฏิบัติให้เกิดความชำนาญและทักษะ มีความเชื่อมั่นในตนเอง องค์ประกอบที่จะสามารถทำให้ครูผู้สอนมีเทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ “KASH” กล่าวคือ

K = Knowledge คือ ความรู้ในเนื้อหาวิชา เข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษา
จุดมุ่งหมายวิชาที่สอน

A = Attitude คือ ทัศนคติ และเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูสอน

S = Skill คือ ทักษะในการสอน มีความสามารถในการวางแผนการสอน

เข้าใจหลักการเรียนรู้และการสอน มีความสามารถในการ
แก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีความสามารถในการสอนเป็นต้น
H = Habit คือ มีนิสัยรักความเป็นครู รักการสอน มุ่งความสำเร็จและประ
สิทธิภาพในการสอน

2.3 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในระดับอุดมศึกษา

ในการสัมมนาอาจารย์ทางบริหารธุรกิจระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ ณ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ อุดุลย์ จาตุรงค์กุลและคนอื่น ๆ (2525 : 45) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีของอาจารย์ผู้สอน
วิชาทางบริหารธุรกิจ ในระดับอุดมศึกษา พอสรุปได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพดี คือ การแต่งกาย มนุษยสัมพันธ์ ความประพฤติ การปฏิบัติตน
2. ความรู้ดี คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างถ่องแท้และมีความรู้ที่ทันสมัย
ทันเหตุการณ์
3. ประสพการณ์ดี คือ มีประสบการณ์ในทางธุรกิจที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการ
เรียนการสอน
4. มีความรับผิดชอบ คือ มีการเตรียมการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีความตรงต่อเวลา
หมั่นตรวจสอบตัวเอง รับผิดชอบตัวเองและวิชาชีพ
5. มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ คือ รู้จักนำเอาวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับวาระ
โอกาสและปัญหาจนทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพได้

2.4. การจัดการศึกษาวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู

แต่เดิมวิทยาลัยครูต่าง ๆ ได้มีการจัดการศึกษาเฉพาะสาขาวิชาการศึกษาเท่านั้น ต่อมา
เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2527 สภาการฝึกหัดครูก็
ได้พิจารณาอนุมัติ หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2528 ซึ่งประกอบด้วย หลักสูตรสาขาวิชา
การศึกษา หลักสูตรสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศาสตร์

หลักสูตรสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศาสตร์นั้นประกอบด้วย 3 หมวด
วิชา คือ หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี สำหรับหมวดวิชาเฉพาะ
ด้านนั้นประกอบด้วย 3 กลุ่มวิชา คือ

- กลุ่มวิชาเนื้อหา
- กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ
- กลุ่มวิชาเลือกเสรี

กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการนั้นจะมีทั้งวิชาที่บังคับเรียนและให้เลือกเรียน ซึ่งในรายวิชาเหล่านั้น จะมีบางส่วนที่เป็นวิชาทางธุรกิจ และบางส่วนไม่ใช่วิชาทางธุรกิจ

ดังนั้นการจัดการศึกษาวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครูนั้นจึงสามารถแยกได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. จัดเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ ซึ่งผู้ที่เรียนในหลักสูตรสาขาวิชาวิทยาศาสตร และหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศาสตร ทุกโปรแกรมวิชาจะต้องเรียนเป็นกลุ่มวิชาที่บังคับให้เรียนในหมวดวิชาเฉพาะด้าน

2. จัดเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มวิชาเนื้อหา ของหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศาสตร สายบริหารธุรกิจ และการจัดการ ซึ่งมีทั้งหมด 8 โปรแกรมวิชา คือ

- โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับอนุปริญญา
- โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา)
- โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี
- โปรแกรมวิชาการจัดการสำนักงาน ระดับอนุปริญญา
- โปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจ ระดับอนุปริญญา
- โปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจ ระดับปริญญาตรี
- โปรแกรมวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ระดับอนุปริญญา
- โปรแกรมวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา)

จุดประสงค์การจัดการศึกษาวิชาทางธุรกิจ

วิชาทางธุรกิจ เป็นรายวิชาส่วนหนึ่งที่อยู่ในหมวดวิชาเฉพาะด้าน ดังนั้นจุดประสงค์ และการจัดการเรียนการสอน จึงจะต้องยึดจุดประสงค์ทั่วไปของหมวดวิชาเฉพาะด้านเป็นแนวทาง ในการสร้างจุดประสงค์รายวิชาซึ่งหมวดวิชาเฉพาะด้าน มีจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและวิทยาการใหม่ ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ และพัฒนาสังคมส่วนรวม
2. ให้มีทักษะเพียงพอ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาเทคนิควิธีและการจัดการงานอาชีพ

สามารถดำเนินอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ให้มีเจตคติที่ดีและตระหนักในคุณค่าของวิชาชีพที่ได้ศึกษา มีจรรยาบรรณและมุ่งมั่นในการพัฒนาวิชาชีพของตนให้เกิดความก้าวหน้า

2.5 บทบาทหน้าที่ของวิทยาลัยครูและอาจารย์ในวิทยาลัยครู

บทบาทหน้าที่ของวิทยาลัยครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 มาตรา 5 กำหนดให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและผลิตครู ถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้บริหาร การศึกษา ทำนุบำรุงวัฒนธรรม และให้บริการวิชาการสังคม (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 92 ตอนที่ 48 วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2518 : พิเศษ 24)

จากภารกิจที่กำหนดใหม่ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู 2518 นับเป็นการกำหนดให้วิทยาลัยครู มีบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาเช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาทั่ว ๆ ไป คือ ทำการสอน ทำการวิจัย และให้บริการชุมชน นอกจากนี้ในฐานะที่วิทยาลัยครู เป็นสถาบันการศึกษา สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ จึงต้องปฏิบัติหน้าที่อีก 5 ประการคือ

1. ทำหน้าที่ผลิตครูให้โรงเรียนและสถานศึกษาทั่วราชอาณาจักร
2. อบรมครูที่ขาดวิทยฐานะ
3. ส่งเสริมอบรมครูประจำการเพื่อให้มีประสิทธิภาพ
4. ทำการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการฝึกหัดครูตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ
5. ผลิตตำราประกอบการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาโดยส่วนรวม

เนื่องจากภาวะการผลิตครูทั้งที่ดำเนินการโดยหน่วยงาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ได้ปริมาณเกินกว่าความต้องการครูที่หน่วยงานผู้จัดรับไว้เป็นจำนวนมาก คณะอนุกรรมการประสานงานกรมการฝึกหัดครูจึงได้กำหนดนโยบายให้สถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งวิทยาลัยครูด้วย ลดปริมาณการผลิตครูลงตามลำดับ จากนโยบายดังกล่าว จึงเป็นแรงบีบบังคับให้กรมการฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูในสังกัด ต้องดิ้นรนเพื่อเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองจากสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางมาเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์ขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะใช้บุคลากรและทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีอยู่ในวิทยาลัยครูให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงได้มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2527 โดยข้อกำหนดของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทำ

ให้วิทยาลัยครูสามารถเปิดสอนและผลิตสาขาวิชาอื่น ๆ ได้ นอกเหนือจากการผลิตครูเพียงสาขาเดียว ดังข้อความที่กำหนดไว้ใน มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2527 ว่า

มาตรา 5 ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น และผลิตครูได้ถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัย ส่งเสริมวิทยฐานะของครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และให้บริการวิชาการแก่สังคม(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 101 ตอนที่ 144 วันที่ 12 ตุลาคม 2527 พิเศษ 2)

โดยนัยแห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูฉบับใหม่ ทำให้วิทยาลัยครูมีบทบาทและความรับผิดชอบกว้างยิ่งขึ้นและเกิดการตื่นตัวที่จะเร่งรัดพัฒนาตนเองในสาขาวิชาการอื่นกันอย่างเต็มที่ มีการร่วมมือกันระหว่างวิทยาลัยครู และระหว่างวิทยาลัยครูกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานของวิทยาลัยครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นลดความซ้ำซ้อนในการผลิตบุคลากรสาขาเดียวกัน และเพื่อให้เกิดการร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนทรัพยากรบุคคลระหว่างวิทยาลัยครูอย่างใกล้ชิด เพื่อประโยชน์ในทางวิชาการร่วมกัน กรมการฝึกหัดครูจึงได้สนับสนุนให้วิทยาลัยครูในสังกัดทั้ง 36 แห่ง ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็น สหวิทยาลัย ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด 8 สหวิทยาลัย คือ

1. สหวิทยาลัยล้านนา ประกอบด้วย วิทยาลัยครูเชียงราย วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูลำปาง และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์
2. สหวิทยาลัยพุทธชินราช ประกอบด้วย วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ วิทยาลัยครูพิษณุสงคราม และวิทยาลัยครูนครสวรรค์
3. สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ประกอบด้วย วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูสกลนคร วิทยาลัยครูมหาสารคาม และวิทยาลัยครูอุดรธานี
4. สหวิทยาลัยอีสานใต้ ประกอบด้วย วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูอุบลราชธานี วิทยาลัยครูสุรินทร์ และวิทยาลัยบุรีรัมย์
5. สหวิทยาลัยศรีอยุธยา ประกอบด้วย วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยการณณ์ วิทยาลัยจะเชิงเทรา และวิทยาลัยครูรำไพพรรณี
6. สหวิทยาลัยทวารวดี ประกอบด้วย วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยกาญจนบุรี วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง และวิทยาลัยครูนครปฐม
7. สหวิทยาลัยทักษิณ ประกอบด้วย วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช

วิทยาลัยครูภูเก็ต วิทยาลัยครูสงขลา และวิทยาลัยครูยะลา

8. สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูสวนดุสิต และวิทยาลัยครูสวนสุนันทา

หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูหน้าที่สำคัญของอาจารย์ คือ หน้าที่สอน อบรม แนะนำ เพื่อให้บัณฑิตศึกษามีความรู้มีอาชีพและเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ ส่วนหน้าที่อื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การบริการทางวิชาการแก่สังคม การบริหารและการบริการต่าง ๆ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524 : 61-62) อาจารย์ในวิทยาลัยครูต้องทำหน้าที่อย่างน้อยที่สุด 3 ประการ จึงจะถือว่าเป็นอาจารย์ในสถาบันศึกษาที่สมบูรณ์ คือ

1. ทำหน้าที่สอน ถ่ายทอดความรู้ปัจจุบันตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรให้ครบถ้วน เต็มเนื้อหาและเต็มเวลา

2. ทำหน้าที่วิจัย การวิจัยเป็นการแสวงหาความรู้ใหม่ เป็นการพัฒนาวิชาการเป็นการขยายขอบเขตวิชาการ ทั้งด้านลึกและกว้าง ทำให้เกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ วิธีการใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่จะช่วยสังคมให้สังคมดีขึ้น

3. บริการวิชาการแก่สังคม เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษา เป็นแหล่งความรู้ทั้งศาสตร์ บริสุทธ์และศาสตร์ประยุกต์ที่จะนำไปใช้พัฒนา หรือแก้ปัญหาสังคมได้ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาต้องเปิดโอกาสให้กับสังคมที่จะได้ใช้บริการทางวิชาการได้โดยทันที และสถาบันอุดมศึกษายังต้องสร้างความเสมอภาคในการได้รับความรู้แก่ทุกคนในสังคม (สายหยุด จำปาทอง. 2532 : 23-24)

เนื่องจากสภาวะแวดล้อมผลักดันให้อาจารย์ต้องเป็นผู้บริหาร เป็นนักวิจัย เป็นที่ปรึกษาของหน่วยงานเอกชน รับผิดชอบต่อวิชาชีพหลายประการด้วยกันมิได้มีหน้าที่การสอนเพียงอย่างเดียว ฉะนั้น อาจารย์ผู้สอนจึงต้องมีคุณลักษณะ และหน้าที่ที่จะเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง ชีวิตประจำวันในวิทยาลัยครูมีลักษณะที่เอื้ออำนวยให้อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูทำงานแบบไม่กระตือรือร้น อาจารย์ผู้สอนจึงควรมีอุดมการณ์สำหรับตนเองควรตื่นตัวและไม่หาความรู้ในสาขาวิชาของตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น เป็นลำดับ และควรระลึกเสมอว่า อิทธิพลของตนเองส่งผลกระทบต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก

2. ความรับผิดชอบในสาขาวิชาที่สอน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในสาขาวิชาของตน จากแหล่งวิชาการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจากวารสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่ผู้รู้ได้ค้นคว้าไว้ การค้นพบความรู้ด้วยตนเองโดยการทําวิจัย และเผยแพร่สิ่งที่ค้นพบสู่สาธารณชนจะทำให้

อาจารย์มีความรู้ความสามารถที่ทันสมัยอยู่เสมอ

3. ความรับผิดชอบต่อผู้ร่วมงาน อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูอยู่ในฐานะที่เป็นสมาชิกของ สังกมนักวิชาการ นอกจากเป็นผู้ให้บริการแล้ว ยังมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือกับสมาชิก ในสังกัด เพื่อนร่วมงาน ภาระของอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูมิได้สิ้นสุดลงพร้อมกับการหมดชั่วโมง สอนในวันหนึ่ง ๆ หากแต่ยังต้องมีหน้าที่ในการช่วยวางนโยบาย ตลอดจนการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถาบัน

4. ความรับผิดชอบในด้านการบริการ อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูมีส่วนในความรับผิดชอบงานบริหาร กำหนดนโยบายตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของวิทยาลัย การร่วมมือกับผู้บริหารจะ ช่วยให้นักบริหาร และนักวิชาการเข้าใจซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี และจะก่อให้เกิดบรรยากาศ การบริหารงานเชิงประชาธิปไตยในวิทยาลัยได้

5. ความรับผิดชอบต่อนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนต้องรับผิดชอบในการช่วยให้นักศึกษามีพัฒนา การทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ ผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนทำให้ผู้เรียน มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ เช่น มีความรู้ที่กว้างขวางและลึกซึ่งมีความสามารถในการใช้ความรู้ใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาและเพิ่มความรู้ ความสำเร็จและความเชื่อมั่นในความสามารถ ของตน มีความมานะพยายาม ความเข้าใจในคุณค่า และการเป็นพลเมืองดี (อรุณ ปรีดีติติก. 2523 : 6-7)

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อุทุมพร ทองอุไทย (2521 : 98-99) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณาจารย์บัณฑิตศึกษา ครุศาสตร์ จำนวน 29 คน นิสิตบัณฑิตศึกษาจำนวน 162 คน และนิสิตปริญญาตรีจำนวน 137 คนให้ จัดลำดับตามเกณฑ์ ค่าสหสัมพันธ์ของการจัดลำดับโดยคณาจารย์กับนิสิตปริญญาตรีเป็น 0.5686 โดย คณาจารย์กับนิสิตปริญญาโทเป็น 0.4020 และโดยนิสิตปริญญาตรีเป็น 0.3639 จากผลการวิเคราะห์ สรุปว่า นิสิตและคณาจารย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องลักษณะอาจารย์ในอุดมคติ ($P < .02$)

ลักษณะอาจารย์ ในอุดมคติของคณาจารย์ตามลำดับที่พึงปรารถนา 5 ลำดับแรกได้แก่

1. มีความรู้ทันสมัยกว้างขวางและถูกต้อง
2. ขวนขวายหาความรู้ส่วนตัวอาจารย์เอง

3. มีการเตรียมการสอนอย่างดี
4. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน
5. สนับสนุนให้นิสิตคิดเอง

ลักษณะอาจารย์ในอุดมคติของนิสิตปริญญาตรีตามลำดับที่พึงปรารถนา 5 ลำดับแรกได้แก่

1. มีการเตรียมการสอนอย่างดี
2. มีความปรารถนาดีต่อนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน
3. มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย กว้างขวางและถูกต้อง
4. ใช้ตัวอย่างข้อเปรียบเทียบและความจริงในการอธิบายได้อย่างเหมาะสม
5. บรรยายเรื่องเกี่ยวข้องแม้ว่าจะอยู่นอกเหนือจากเนื้อหา

ลักษณะอาจารย์ ในอุดมคติของนิสิตบัณฑิตศึกษา ตามลำดับที่พึงปรารถนา 5 ลำดับแรก ได้แก่

1. ใช้ตัวอย่างข้อเปรียบเทียบและความจริงในการอธิบายได้อย่างเหมาะสม
2. มีการเตรียมการสอนอย่างดี
3. มีความสนใจและสนุกในการสอน
4. ให้ความคิดใหม่ ๆ แก่นิสิตเพื่อเปิดความสนใจให้กว้างขวาง
5. จูงใจให้นิสิตทำงานอย่างดีที่สุด

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2526 : 100-101) ได้กล่าวถึงการศึกษาทางการอุดมศึกษา ไว้ในการบรรยายเรื่อง “หลักและวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา” ในการประชุมคณาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2523 ว่าศาสตราจารย์ทางการอุดมศึกษาในแคนาดาได้ออกแบบสอบถาม ถามบัณฑิตที่จบการศึกษาของมหาวิทยาลัยในแคนาดา ไปประมาณ 7,000 คน โดยให้ลำดับชื่ออาจารย์ที่สอนดีมีประสิทธิภาพ จำนวน 3 ท่าน พร้อมทั้งให้บอกด้วยว่าที่ดีมีประสิทธิภาพนั้น มีลักษณะและวิธีการอย่างไร จากนั้นนำมาหาความถี่สูงสุดเรียงจากมากไปหาน้อย ปรากฏผล 10 อันดับแรกดังนี้

1. รู้แม่นยำในเนื้อหา
2. เตรียมการบรรยายอย่างดี มีขั้นตอน
3. สอนเนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิต และนำไปใช้ได้
4. กระตุ้น หนุนให้ผู้เรียนถาม และแสดงความเห็น

5. กระหายใคร่รู้ในวิชาของตน
6. เป็นกันเอง ติดต่อกับเข้าพบได้ง่าย
7. คำนึงถึงความก้าวหน้าของนิสิต
8. มีอารมณ์ขัน
9. เห็นอกเห็นใจ เมตตา กรุณา และให้ความอบอุ่น
10. ใช้เครื่องมืออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงมหาวิทยาลัยเบริกเลย์ แคลิฟอร์เนีย ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา พบว่าทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ดีที่สุดสรุปได้ 5 ประการคือ

ทัศนะอาจารย์

1. มีความรู้ทางด้านการวิจัย
2. มีความกว้างขวางทางปัญญา
3. มีส่วนร่วมในการประชุมทางวิชาการในระดับสูง
4. มีความสัมพันธ์อันดีกับนิสิต
5. มีความสามารถทางด้านการสอน

ทัศนะนักศึกษา

1. มีความสามารถในการวิเคราะห์-สังเคราะห์
2. มีความสามารถในการกำหนดขั้นตอนการสอนได้เป็นอย่างดี
3. มีความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มและส่วนบุคคล
4. มีการพบปะกับนิสิต
5. มีความกระตือรือร้น

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของผู้สอน ที่สำคัญ 5 อันดับ ได้แก่

1. มีความรู้แม่นยำในเนื้อหาที่สอน มีการศึกษาวิจัยค้นคว้ากว้างขวาง ในเรื่องที่สอนนั้น
2. มีความสามารถทางด้านการสอน โดยเฉพาะการเตรียมการสอนอย่างเป็นขั้นตอน
3. สอนอย่างวิเคราะห์ วิวิจารณ์ สัมพันธ์เรื่องที่สอนกับชีวิตและสังคม
4. มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน เป็นกันเอง
5. มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ

พรทิพย์ อัจจิมารังษีและคนอื่น ๆ (2531 : 22-35) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจสมรรถวิสัยของครูธุรกิจระดับมัธยมศึกษา โดยสำรวจความคิดเห็นจากครูที่สอนวิชาทางด้านธุรกิจและ

พาณิชย์กรรม สังกัดกรมสามัญศึกษาและกรมอาชีวศึกษาทั่วประเทศ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับสมรรถวิสัยที่พึงจะมี โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของนักการศึกษาผู้ผลิตครูธุรกิจมาเป็นบรรทัดฐานของสมรรถวิสัยของครูธุรกิจที่พึงจะมี ซึ่งนักการศึกษาผู้ผลิตครูธุรกิจ คือ อาจารย์ที่ทำหน้าที่ผลิตผู้สอนวิชาทางด้านธุรกิจและพาณิชย์กรรมในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา รวมทั้งสิ้น 40 ท่าน มีความคิดเห็นว่า ครูธุรกิจควรมีสมรรถวิสัยด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับต่อไปนี้

1. สมรรถวิสัยด้านบุคลิกภาพ เรียงตามลำดับ 5 อันดับแรกได้แก่
 - 1.1 เป็นคนตรงต่อเวลา
 - 1.2 สามารถสร้างทัศนคติที่ดีในอาชีพทางด้านธุรกิจและพาณิชย์กรรมต่อนักเรียน
 - 1.3 มีความภูมิใจที่เป็นครูสอนธุรกิจ
 - 1.4 มีความขยัน และมีความอดทนในการปฏิบัติงาน
 - 1.5 ใจเย็น สุขุม รอบคอบ
2. สมรรถวิสัยด้านการสอนวิชาที่เน้นไปในทางปฏิบัติ เรียงตามลำดับ 5 อันดับแรกได้แก่
 - 2.1 จัดการสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎี
 - 2.2 ชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดชัดเจน
 - 2.3 นำแหล่งความรู้ในห้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน
 - 2.4 บอกวัตถุประสงค์การเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นักเรียนก่อนลงมือปฏิบัติงาน
 - 2.5 สามารถทดลอง สาธิตหรือปฏิบัติให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างได้
3. สมรรถวิสัยด้านการสอนวิชาที่เน้นไปในทางบรรยาย เรียงตามลำดับ 5 อันดับแรกได้แก่
 - 3.1 สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
 - 3.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและยินดีตอบคำถามนักเรียน
 - 3.3 สามารถยกตัวอย่างประกอบการสอนที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น
 - 3.4 มีความรู้และความเข้าใจในโครงสร้างหลักสูตรวิชาที่ตนสอน
 - 3.5 สามารถตั้งคำถามให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความคิดในระดับสูงและเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา
4. สมรรถวิสัยด้านวิชาการ เรียงตามลำดับ 5 ลำดับแรกได้แก่

- 4.1 สามารถอภิปรายปัญหาหรือตอบปัญหาในวิชาที่สอนอย่างละเอียดชัดเจนถูกต้อง
- 4.2 ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านธุรกิจและพาณิชย์กรรม
- 4.3 มีความรู้พื้นฐานทางการศึกษา
- 4.4 รู้จักตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและพาณิชย์กรรม
- 4.5 ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมในสาขาวิชาธุรกิจและพาณิชย์กรรมโดยตรง

กรมการฝึกหัดครู (2523 : 156-168) โดยความร่วมมือของคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการวิจัยศึกษาสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับการเตรียมครู สำหรับโครงการนวัตกรรมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับครูประกอบด้วย

1. ความสามารถในการใช้หลักเกณฑ์เทคนิคและทักษะการสอน
2. ความสามารถในการจูงใจและการให้แรงเสริม
3. ความสามารถในการแนะแนวและการให้คำปรึกษา
4. ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอน
5. ความสามารถในการกระบวนกรกลุ่ม
6. ความสามารถในการสัมพันธ์กับบุคคลและชุมชน

ฉลอง บุญนาค และศุภชัย สุกรวรรณ (2527 : 60-61) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยตามทัศนะของนักศึกษาโดยมีจุดประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาว่าคุณลักษณะอาจารย์มหาวิทยาลัยตามทัศนะของนักศึกษานั้นมีอะไรบ้าง และความคิดเห็นนี้แตกต่างกันอย่างไร ในบรรดานักศึกษากลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจำแนกตามสาขาวิชาชีพ ชั้นเรียน และเพศชาย หญิง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีการศึกษา 2526 จาก 5 มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 824 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ใน 4 สาขาวิชาชีพคือ แพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า

คุณลักษณะสำหรับอาจารย์ตามทัศนะนักศึกษา ที่สำคัญมากที่สุดเรียงตามลำดับได้แก่

1. มีความรู้ในวิชาที่สอน
2. การเตรียมการสอนประจำวัน
3. การสื่อความหมาย

4. การเคารพความคิดเห็นของนักศึกษา

5. การเข้าหาได้ง่าย

นักศึกษาทุกสาขาวิชา ทุกชั้นเรียนและเพศชายและหญิง ตามที่กำหนดไว้ ในการวิจัยระบุว่าคุณลักษณะสำหรับอาจารย์ ในด้านต่อไปนี้มีความสำคัญมากที่สุดเหมือน ๆ กัน คือ

1. ความรู้ในวิชาที่สอน

2. การเตรียมการสอนประจำวัน

3. การสื่อความหมาย

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสรุปว่าคุณลักษณะสำหรับอาจารย์ที่นักศึกษาเห็นว่าสำคัญมากที่สุด ได้แก่ คุณลักษณะด้านความรู้ (Cognitive Domain) โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับวิชาที่จะสอนและคุณลักษณะด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการเตรียมการสอนประจำวันและการสื่อความหมาย ส่วนคุณสมบัติด้านความรู้สึกและเจตคติ (Affective Domain) นั้นนักศึกษามองว่า สำคัญในอันดับรองจากทั้ง 2 ด้าน ดังกล่าวแล้วข้างต้น

ชาลิต บัชรวงและคนอื่น ๆ (2528 : 53-64) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ในวิทยาลัยครู โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาจารย์ที่ทำการสอนและผู้บริหารในวิทยาลัยครู จำนวน 2,448 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยให้น้ำหนักความสำคัญของสมรรถวิสัยหาระดับของความจำเป็นของสมรรถวิสัยได้โดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติแตกต่างกันโดยใช้การทดสอบค่าที ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่าสมรรถวิสัยเกี่ยวกับคุณสมบัติที่จำเป็นของอาจารย์ในวิทยาลัยครูเรียงลำดับตามความจำเป็นได้ดังนี้

1. รับผิดชอบในหน้าที่ของตน

2. สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนอาจารย์ในรูปคณะกรรมการได้

3. ประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาได้

4. กระตือรือร้นที่จะทำงานอยู่เสมอ

5. กล้าเผชิญปัญหาและความจริง

6. มองการณ์ไกล และมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างฉลาด

7. ปฏิบัติตนด้วยความสุจริต ยุติธรรม และปฏิบัติต่อศิษย์โดยเสมอหน้าไม่ลำเอียง

8. รักษาสัจจะ พูดจริง ทำจริง ในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่พูดปด

9. ตรงต่อเวลาเป็นประจำ

10. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสิ้น รวดเร็ว เรียบร้อย ก่อให้เกิดผลดีเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจได้

11. สามารถสร้างและรักษาความสัมพันธ์ในหมู่คณะเพื่อนร่วมงานได้

12. มีความประพฤติดี มีวินัย และไม่ฝ่าฝืนระเบียบ ประเพณี และจรรยาบรรณอันดีงาม
ของครู

13. มีใจกว้างพอ ที่จะยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และพร้อมที่จะปฏิบัติตามหากสิ่งนั้นถูกต้อง

14. ให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาอย่างมีน้ำใจและมีธรรมาจริย

15. มีความมานะ พยายาม บากบั่น ขยัน หนักเอาเบา

16. สามารถสร้าง ปรับ เปลี่ยน และควบคุมบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสมกับ
สภาพการณ์ การเรียนการสอนได้

17. พยายามปรับปรุงตนเองเพื่อพัฒนาคนและงานในอาชีพด้วยดีอยู่เสมอ

18. ทำตัวให้มีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ และทำตัวเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ในสาขาวิชาของตน

19. ตัดสินใจได้ดี อย่างมีเหตุผล รวดเร็ว ฉับพลัน

20. แต่งกายสะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับโอกาส

21. แสดงออกถึงความเป็นผู้อยู่ในศีลธรรม

22. ให้ความเมตตา ความรัก ความเห็นใจ และอภัยแก่นักเรียน เพื่อนร่วมงานและ
คนอื่น ๆ ทั่วไปได้

23. มีความสามารถประสานประโยชน์ในหมู่คณะ เพื่อนร่วมงาน

24. แสดงออกถึงความมีน้ำใจ ทั้งการให้และการรับ

25. สามารถพูดจา ออกเสียงได้ถูกต้อง ชัดเจน ด้วยน้ำเสียงและถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน
ร่วมงานและนักศึกษา

26. มีลักษณะท่าทีและการแสดงออกที่ขบ่งถึงความมีอุดมการณ์ คุณธรรมและจริยธรรม

27. นำปัญหาให้เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมเสมอ

28. แสดงให้เห็นว่ามีความภูมิใจในอาชีพครู มีศรัทธาและพร้อมที่จะเสียสละเพื่ออาชีพ
ครู และการเป็นครูที่ดีอย่างแท้จริง

29. แสดงออกถึงลักษณะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
30. ละเว้นการพนันทุกชนิด
31. มีสุขภาพดี มีความเป็นนักกีฬา ทั้งร่างกายและจิตใจ
32. มีลักษณะเป็นคนร่าเริง แจ่มใส มีอารมณ์ขัน และสามารถควบคุมอารมณ์ได้
33. มีลักษณะเป็นคนช่างคิด ช่างสังเกต โดยเฉพาะพฤติกรรมของศิษย์
34. แสดงออกทางหน้าตา ท่าทาง และท่าทีที่เป็นกันเองกับนักศึกษาและบุคคลทั่วไป
35. แสดงออกถึงลักษณะท่าทีและความมีค่านิยมที่เป็นประชาธิปไตยเสมอ
36. สามารถพูดคุยเข้าใจในหลายเรื่อง ซึ่งแสดงออกถึงการมีความรู้กว้างขวางในทุกแง่มุม
37. ประหยัดและมีลักษณะบ่งถึงความมีสมรรถภาพทางเศรษฐกิจ
38. สามารถเขียนหนังสือด้วยลายมือที่เรียบร้อย อ่านง่าย ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง
39. มีลักษณะที่แสดงว่ามีความจำดี โดยเฉพาะชื่อศิษย์ของตน
40. สามารถเดิน ยืน นั่ง อย่างคล่องแคล่ว และเป็นสง่า

นอกจากสมรรถวิสัยที่เกี่ยวกับคุณสมบัติที่จำเป็นแล้ว ผลจากการวิจัยสมรรถวิสัยเกี่ยวกับงานวิจัย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมรรถวิสัยรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัยเป็นสิ่งที่จำเป็นมากพอสมควร มีรายการที่จำเป็นมากสำหรับอาจารย์ในวิทยาลัยครูถึง 35 รายการ เรียงลำดับตามความจำเป็นดังนี้

1. สามารถบอกหัวข้อปัญหาที่ควรทำการวิจัยในสาขาวิชาที่ตนสอนได้
2. สามารถใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้อง
3. สามารถทำการวิจัยในสาขาวิชาที่ตนสอนได้
4. สามารถเขียนรายงานการวิจัยได้เหมาะสมกับระดับของผู้อ่านและผู้นำไปใช้ประโยชน์
5. สามารถค้นคว้าและประเมินงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้
6. สามารถนำผลงานวิจัยมาประกอบการอธิบายวิชาที่สอนได้
7. เลือกใช้เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างเหมาะสม
8. สามารถสังเคราะห์ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้
9. สามารถทดสอบแบบอิงกลุ่มและอิงเกณฑ์ได้
10. สามารถเลือกและสุ่มตัวอย่างได้เหมาะสมกับงานวิจัยแต่ละเรื่อง
11. สามารถนำผลการค้นคว้าวิจัยมาใช้ ในการเตรียมการสอน

12. สามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยได้ชัดเจน
13. สามารถในการเสนอข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูลได้อย่างถูกต้อง
14. สามารถเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติได้
15. สามารถแปลผลและสรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง
16. สามารถแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยอย่างง่าย ๆ ได้
17. สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้อย่างเหมาะสม
18. สามารถวางแผนการทำวิจัยขั้นตอนต่าง ๆ ได้
19. สามารถคำนวณค่าสถิติง่าย ๆ เช่น ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ

ไคสแควร์ได้

20. อธิบายกระบวนการรวบรวมข้อมูล ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการได้
21. สามารถเลือกใช้สถิติเพื่อการวิจัยได้อย่างเหมาะสม
22. สร้างแบบทดสอบมาตรฐานได้
23. สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้อย่างเหมาะสม
24. สามารถประมวลคำถามเพื่อใช้ในการวิจัย และสามารถกำหนดสมมุติฐานที่ต้องทดสอบ
25. สามารถเลือกแบบแผนของการวิจัยได้อย่างเหมาะสมกับปัญหาที่ต้องการวิจัย
26. สามารถอธิบายเกี่ยวกับตัวแปรในการวิจัยได้อย่างแจ่มแจ้ง
27. สามารถวิเคราะห์ผลงานวิจัยได้อย่างสมเหตุสมผล
28. สามารถระบุข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่จำเป็นในการทดสอบสมมุติฐานได้อย่างเหมาะสม
29. ร่วมรับฟังการเสนอรายงานการวิจัยเมื่อมีการจัดเสนอ
30. สามารถกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
31. สามารถใช้วิธีการลดความผิดพลาดในการวิจัยได้อย่างเหมาะสม
32. ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาเสมอ
33. อ่านผลงานการวิจัยทางการศึกษาเป็นประจำ
34. สามารถนำผลการวิจัยที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างไปสรุปและอธิบายกลุ่มประชากรได้

อย่างเหมาะสมถูกต้อง

35. สามารถควบคุมการวิจัยมิให้เบี่ยงเบนไปจากแบบแผนที่กำหนดให้

งานวิจัยในต่างประเทศ

วอทรูบา และไรท์ (Wotruba and Wright.1975 : 653-661) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินผลการสอนของอาจารย์ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตมหาวิทยาลัย ซาน เดียร์โก (San Diego University) แผนกบริหารธุรกิจ ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่มีความสำคัญได้แก่

1. มีความรู้กว้างขวางถูกต้องทันสมัย และรู้อย่างแท้จริง
2. มีความสนใจและอยากจะสอน
3. ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา
4. กระตือรือร้นในวิชาที่สอน
5. อธิบายเข้าใจง่าย ยกตัวอย่างชัดเจน
6. ส่งเสริมนิสิตให้แสดงความคิดเห็น
7. ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม
8. ชอบช่วยเหลือนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน

โรเซนไชน์ และ เฟริสท์ (Rosenshine and Furst.1971 : 10-25) ได้สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวกับครูที่มีประสิทธิภาพในลักษณะการศึกษาพฤติกรรมของครู หรือสมรรถภาพของครูที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียน จำนวน 50 เรื่อง พบว่า ตัวแปรที่สำคัญ ๆ ที่บ่งถึงสมรรถภาพหรือความสามารถของครูที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. ความชัดเจนในการพูดสื่อสาร
2. การใช้วิธีการสอนหลาย ๆ แบบ
3. ความกระตือรือร้น
4. ลักษณะการเน้นงานหรือการทำงานแบบธุรกิจ
5. การให้โอกาสนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
6. การรู้จักใช้แนวคิดของนักเรียน
7. การมีวิจารณ์
8. การตั้งคำถามและใช้คำถามที่เหมาะสม

เลห์มานน์ และเมห์เรนส์ (Lehmann and Mehrens.1971 : 136) ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของครูในอุดมคติจากนิสิตวิทยาลัยเวสต์เทิร์น วอชิงตัน จำนวน 443 คน พบว่าครูในอุดมคติควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวาง และค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เสมอ
2. มีความสนใจ และกระตือรือร้นในวิชาที่สอน
3. มีความยืดหยุ่น สามารถกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ และสามารถสนองความต้องการของนักเรียนได้
4. เตรียมการสอนเป็นประจำ
5. ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
6. มีความสามารถในการอธิบายอย่างชัดเจน แจ่มแจ้ง และคำนึงถึงระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนด้วย

กรีนวูด และคนอื่น ๆ (Greenwood and others.1974 : 141 -143) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบทดสอบ เอส อี ซี ที บี (S E C T B ย่อมาจาก Student Evaluation of College Teaching Behavior) ที่มหาวิทยาลัยฟลอริดาในปี ค.ศ. 1974 พบว่าพฤติกรรมที่สำคัญของอาจารย์ในความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และผู้บริหารมีดังนี้

1. สามารถทำให้การเรียนเข้าใจง่ายขึ้น
2. มีการสอนที่ทันสมัย
3. มีความรับผิดชอบต่อชั้นเรียน ไม่หยุดสอนบ่อย
4. ให้ความเป็นกันเองกับนิสิต
5. รับฟังความคิดเห็นของนิสิต
6. รู้เทคนิคการวัดผล
7. ให้งานกระจำและเหมาะสม
8. มีความรู้ทันเหตุการณ์
9. เข้าใจปัญหาของนิสิตได้ดี

ดันคิน และ บิดเดิล (Dunkin and Biddle.1974 : 361-405) ได้สำรวจงานวิจัยจำนวน 100 เรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูที่สัมพันธ์กับการเรียนและทัศนคติของนักเรียนเขาได้สรุปว่า สมรรถภาพที่สำคัญของครูที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย

1. ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่นเหมาะสม
 2. ความสามารถที่จะชักจูงใจให้นักเรียนสนใจต่อกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการเรียน
- สามารถ ทำงานได้ตามล้าพัง

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวไปแล้วนั้นจะเห็นว่า สมรรถวิสัยของครูนั้นจะหมายถึง คุณสมบัติ คุณลักษณะ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูที่มีผลทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยจึงสรุปและกำหนดไว้ว่า สมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครูนั้นมี 4 ด้านดังต่อไปนี้

1. สมรรถวิสัยด้านสติปัญญาและความรู้
2. สมรรถวิสัยด้านอารมณ์และจิตใจ
3. สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติการ
4. สมรรถวิสัยด้านศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ยังไม่พบว่ามีผู้ใดได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง สมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับ สมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัย
ล้านนา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่มได้แก่

1. อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2537 จำนวน 51 คน

2. นักศึกษาที่เรียนในสายบริหารธุรกิจและการจัดการ ชั้นปีที่ 2 ที่เรียนกับอาจารย์ผู้สอน
วิชาทางธุรกิจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา จำนวน 819 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่

1. อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 51 คน ซึ่งได้มาจากประชากรทั้งหมด
2. นักศึกษาที่เรียนในสายบริหารธุรกิจและการจัดการ ชั้นปีที่ 2 ที่เรียนกับอาจารย์ผู้สอน
วิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 300
คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งชั้นตาม
วิทยาลัยครู แล้วสุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละชั้นวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้สัดส่วน (Proportional
Stratified Random Sampling) รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครู	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
เขียงราย	212	78	26
เขียงใหม่	152	56	19
ลำปาง	276	101	34
อุตรดิตถ์	179	65	21
รวม	819	300	100

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มี 4 ระดับ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530: 73) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ตำราภาษาไทย

ชื่อหนังสือ

1. แบบสอบถาม: การสร้างและการใช้
2. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง

- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน
วิเชียร เกตุสิงห์

<u>ชื่อหนังสือ</u>	<u>ชื่อผู้แต่ง</u>	
3. การสำรวจคุณสมบัติของอาจารย์ในอุดมคติ ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	พัชนี	สาริกบุตร
4. การฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน	ชมพันธุ์	กฤษร
5. รายงานการประชุมคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ : สมรรถภาพครู	ทรงศักดิ์	ศรีภาพสินธุ์
6. การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ : เอกสาร การสอนชุดวิชาการจัดระบบการสอนการงาน พื้นฐานอาชีพ	ประภาศรี	อมรสิน
7. มิตรครู: แนวทางการเพิ่มพูนประสิทธิภาพใน การทำงานของครู	ประเสริฐ	เกิดทวี
8. รายงานการวิจัยเรื่องการสำรวจสมรรถวิสัย ของครูธุรกิจระดับมัธยมศึกษา	พรทิพย์	อัจจิมารังษี
9. การพัฒนาบริหารศาสตร์: การพัฒนาการสอน ระดับอุดมศึกษา	ไพฑูรย์	สินลารัตน์
10. คุณลักษณะของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครู	ชัชจริยา	ใบลี
11. ความคิดเห็นของอาจารย์คณิตศาสตร์และนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์คณิตศาสตร์ใน วิทยาลัยครู	สุรสาธ	ผาสุข
12. แนวทางพัฒนาคุณภาพอาจารย์ในวิทยาลัยครู	อรุณ	ปรีดีติลล
13. เอกสารการสัมมนาคุณาจารย์ทางบริหารธุรกิจ : แนวทางการเพิ่มพูนประสิทธิภาพอาจารย์	อดุลย์	จาตุรงคกุล
14. การประเมินอาจารย์	อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน	
15. สมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับครูปริญญา	อัมไพ	สุจริตกุล
16. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา คหกรรมในวิทยาลัยครู	ออมสิน	ศิลาพันธ์

ตำราต่างประเทศ

<u>ชื่อหนังสือ</u>	<u>ชื่อผู้แต่ง</u>
1. Competency-Base Teacher Education.	Ver,Zenobia and others.
2. Competency for Teacher.Illinois: United State Office of Education, Final Report.	Vogler,Daniel E.
3. Educational research Quarterly	Cotrell,Goulet.
4. Implementing Teacher Competency Positive Approaches to personalizing Education	Weigand,James E.
5. The Journal of higher Education: How to develop a Teacher-Rating instrument.	Wortruba,Thomas R and Penny· L,Wright.

2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ
ในวิทยาลัยครู ใน 4 ด้าน จำนวน 52 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านสติปัญญาและความรู้ จำนวน 13 ข้อ
2. ด้านอารมณ์และจิตใจ จำนวน 13 ข้อ
3. ด้านการปฏิบัติการ จำนวน 17 ข้อ
4. ด้านการศึกษาค้นคว้า จำนวน 9 ข้อ

แล้วนำไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบข้อความในแบบสอบถาม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน พิจารณาตรวจสอบข้อความในแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุง แก้ไข แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท พิจารณาตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

4. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ t-test แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 185) จากข้อคำถามที่ได้นำไปหาค่าอำนาจจำแนก 57 ข้อ ได้ข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป จำนวน 52 ข้อ

5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่เรียนในสายบริหารธุรกิจและการจัดการ ชั้นที่ 3 ในวิทยาลัยครูลำปาง จำนวน 50 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.88

6. นำแบบสอบถามเสนอให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบ แล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู มีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มคือ

1. อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ได้แก่ ประสพการณ์สอน วุฒิการศึกษา
2. นักศึกษา ได้แก่ โปรแกรมวิชาที่ศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู ซึ่งเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอให้ออกหนังสือรับรองและขอความร่วมมือไปยังอธิการวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง แล้วนำไปพร้อมกับแบบสอบถามด้วยตนเอง
2. นำแบบสอบถามเรื่องสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู ซึ่งหาคุณภาพแล้วไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาตอบ โดยขอความร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างช่วยดำเนินการในการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครูนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้วมาคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาเพื่อตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 4 ระดับ คือ

มากที่สุด	ให้	4 คะแนน
มาก	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน
4. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ และทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

โปรแกรม SPSS/pc (Statistical Package For Social Science) ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. แยกคะแนนตามกลุ่มตัวแปรอิสระที่ศึกษา แล้วนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน คือ ด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านอารมณ์ และจิตใจ ด้านปฏิบัติการ และด้านการศึกษาค้นคว้า โดยใช้เกณฑ์พิจารณาประเมินความคิดเห็นดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึงสมรรถนะที่เป็นจริงหรือที่คาดหวังอยู่ในระดับต่ำที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึงสมรรถนะที่เป็นจริงหรือที่คาดหวังอยู่ในระดับต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึงสมรรถนะที่เป็นจริงหรือที่คาดหวังอยู่ในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.00	หมายถึงสมรรถนะที่เป็นจริงหรือที่คาดหวังอยู่ในระดับสูงที่สุด

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครูของนักศึกษา กับอาจารย์ โดยใช้ t-test

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครูของอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาอื่น โดยใช้ t-test

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครูของอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี โดยใช้ t-test

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Means) ของความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ทั้ง 4 ด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 41)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความเห็นที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจทั้ง 4 ด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 76)

$$s = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ s แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามของแต่ละข้อ
$\bar{X}_H$ แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
$\bar{X}_L$ แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
S_H^2 แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
S_L^2 แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
n_H แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มสูง
n_L แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มต่ำ

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของ Cronbach (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531: 170-171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

α แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
n แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
$\sum S_i^2$ แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
S_t^2 แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 . 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย เรื่องสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ครั้งนี้ ได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน t-distribution

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษา และอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ตามสภาพที่เป็นจริงและตามสภาพที่คาดหวัง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครูสหวิทยาลัยล้านนา ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และในกลุ่มอาจารย์โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์สอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษา และอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอน วิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นการเสนอค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังแยกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน ตามความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ ความคิดเห็นของนักศึกษาตามตาราง 2 และความคิดเห็นของอาจารย์ตามตาราง 3

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง

ด้านที่	สมรรถวิสัย	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง	
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S
1	ด้านสติปัญญาและความรู้	2.5271	0.3570	3.2661	0.4310
2	ด้านอารมณ์และจิตใจ	2.7571	0.4290	3.3604	0.4650
3	ด้านการปฏิบัติการ	2.5097	0.4300	3.2833	0.4670
4	ด้านการศึกษาค้นคว้า	2.3069	0.5260	3.1698	0.5390
	รวม	2.5367	0.3620	3.2808	0.4170

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริงและตามสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริงด้านการศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับต่ำ ด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านอารมณ์และจิตใจและด้านการปฏิบัติการอยู่ในระดับสูง ส่วนความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยตามสภาพที่คาดหวัง อยู่ในระดับสูงทุกด้าน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัย ของ
อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง

ด้านที่	สมรรถวิสัย	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง	
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S
1	สติปัญญาและความรู้	2.6410	0.4000	3.4583	0.4320
2	อารมณ์และจิตใจ	3.1342	0.3830	3.5795	0.3770
3	การปฏิบัติการ	2.6543	0.3930	3.4770	0.4270
4	การศึกษาค้นคว้า	2.4378	0.4850	3.3148	0.4770
	รวม	2.7312	0.3100	3.4825	0.3920

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชา ทางธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริงและตามสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริง ด้านการศึกษา ค้นคว้าอยู่ในระดับต่ำ ด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านอารมณ์และจิตใจและด้านการปฏิบัติการอยู่ในระดับสูง ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับสูง ทุกด้าน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา และเปรียบเทียบความคิดเห็นในกลุ่มอาจารย์โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษา และประสบการณ์สอน

การเปรียบเทียบในตอนนี้ เป็นการเสนอค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ตามความคิดเห็นระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ดังตาราง 4-5 ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่วุฒิการศึกษาต่างกัน ดังตาราง 6-7 ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนต่างกันดังตาราง 8-9

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริง

ด้านที่	สมรรถวิสัย	นักศึกษา		อาจารย์		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	สติปัญญาและความรู้	2.5271	0.3570	2.6410	0.4000	-1.90
2	อารมณ์และจิตใจ	2.7571	0.4290	3.1342	0.3830	-6.16**
3	การปฏิบัติการ	2.5097	0.4300	2.6543	0.3930	-2.35*
4	การศึกษาค้นคว้า	2.3069	0.5260	2.4378	0.4850	-1.74
	รวม	2.5367	0.3620	2.7312	0.3100	-3.88**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่านักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจด้านอารมณ์และจิตใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการปฏิบัติการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสติปัญญาและความรู้และด้านการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่คาดหวัง

ด้านที่	สมรรถวิสัย	นักศึกษา		อาจารย์		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	ด้านสติปัญญาและความรู้	3.2661	0.4310	3.4583	0.4320	-2.85**
2	ด้านอารมณ์และจิตใจ	3.3604	0.4650	3.5795	0.3770	-3.50**
3	ด้านการปฏิบัติการ	3.2833	0.4670	3.4770	0.4270	-2.81**
4	ด้านการศึกษาค้นคว้า	3.1698	0.5390	3.3148	0.4770	-1.91*
	รวม	3.2808	0.4170	3.4825	0.3920	-3.13**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่คาดหวังรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า นักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัย ของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านอารมณ์และจิตใจและด้านการปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการศึกษาค้นคว้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ กับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริง

ด้านที่	สมรรถวิสัย	มีวุฒิทางธุรกิจ		ไม่มีวุฒิทางธุรกิจ		t
		$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s	
1	ด้านสติปัญญาและความรู้	2.6183	0.2350	2.7045	0.5480	-0.64
2	ด้านอารมณ์และจิตใจ	3.1754	0.3480	3.0481	0.4610	0.94
3	ด้านการปฏิบัติการ	2.6833	0.3880	2.6574	0.3280	0.23
4	ด้านการศึกษาค้นคว้า	2.2991	0.4610	2.6670	0.4230	-2.73**
	รวม	2.7285	0.2920	2.7600	0.3400	-0.31

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ กับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่ามีเฉพาะด้านการศึกษาค้นคว้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ กับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่คาดหวัง

ด้านที่	สมรรถวิสัย	มีวุฒิทางธุรกิจ		ไม่มีวุฒิทางธุรกิจ		t
		$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s	
1	ด้านสติปัญญาและความรู้	3.4862	0.4330	3.5590	0.4060	0.98
2	ด้านอารมณ์และจิตใจ	3.6585	0.3260	3.3487	0.3780	2.64*
3	ด้านการปฏิบัติการ	3.5520	0.3920	3.2902	0.4300	1.94
4	ด้านการศึกษาค้นคว้า	3.3632	0.4850	3.1699	0.4010	1.42
	รวม	3.5505	0.3510	3.3026	0.3970	1.98

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจมีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่คาดหวัง รวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่ามีเฉพาะด้านอารมณ์และจิตใจที่อาจารย์ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปีกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริง

ด้านที่	สมรรถวิสัย	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี		มากกว่า 5 ปี		t
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	
1	สติปัญญาและความรู้	2.6496	0.3680	2.6264	0.5610	0.11
2	อารมณ์และจิตใจ	3.1267	0.4190	3.1538	0.3310	-0.17
3	การปฏิบัติการ	2.6655	0.3870	2.6863	0.2750	-0.16
4	การศึกษาค้นคว้า	2.4167	0.5040	2.5926	0.3830	-0.99
	รวม	2.7251	0.3230	2.8154	0.2540	-0.72

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงรวมทุกด้านและแยกรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปีกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่คาดหวัง

ด้านที่	สมรรถวิสัย	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี		มากกว่า 5 ปี		t
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	
1	สติปัญญาและความรู้	3.3643	0.4230	3.5897	0.3360	-1.45
2	อารมณ์และจิตใจ	3.5012	0.3630	3.5385	0.4210	-0.17
3	การปฏิบัติการ	3.3893	0.3980	3.6176	0.4810	-0.91
4	การศึกษาค้นคว้า	3.2317	0.4520	3.2667	0.3200	-0.22
	รวม	3.3948	0.3650	3.5529	0.4140	-0.73

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กับ อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทาง ธุรกิจตามสภาพที่คาดหวัง รวมทุกด้านและแยกรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ในการศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถวิสัยของ
อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ได้เสนอตามลำดับดังนี้

1.สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอน
วิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง

1.1.1 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทาง
ธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านการศึกษา
ค้นคว้าอยู่ในระดับต่ำ ส่วนด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านอารมณ์และจิตใจและด้านการปฏิบัติการ
อยู่ในระดับสูง

1.1.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทาง
ธุรกิจ ตามสภาพที่คาดหวังรวมทุกด้านและแยกรายด้านอยู่ในระดับสูง

1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอน
วิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง

1.2.1 ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทาง
ธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านการศึกษา
ค้นคว้าอยู่ในระดับต่ำ ส่วนด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านอารมณ์และจิตใจ และด้านการปฏิบัติการ
อยู่ในระดับสูง

1.2.2 ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทาง
ธุรกิจ ตามสภาพที่คาดหวัง รวมทุกด้านและแยกรายด้านอยู่ในระดับสูง

1.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษากับอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของ
อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง

1.3.1 อาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ
ตามสภาพที่เป็นจริงรวมทุกด้านและแยกรายด้านอยู่ในระดับสูงกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาและ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3.2 อาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่คาดหวัง รวมทุกด้านและแยกรายด้านอยู่ในระดับสูงกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง

1.4.1 อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริงรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจมีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริง ด้านการศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับต่ำกว่าความคิดเห็นของอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านอารมณ์และจิตใจ และด้านการปฏิบัติการ อาจารย์ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

1.4.2 อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่คาดหวังรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจมีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่คาดหวัง ด้านอารมณ์และจิตใจอยู่ในระดับสูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านการปฏิบัติการและด้านการศึกษาค้นคว้า อาจารย์ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

1.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง

1.5.1 อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริง รวมทุกด้านและแยกรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

1.5.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตาม

สภาพที่คาดหวัง รวมทุกด้านและแยกรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2. การอภิปรายผล

2.1 ความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์

2.1.1 ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงโดยเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านการศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับต่ำ ด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านอารมณ์และจิตใจและด้านการปฏิบัติการอยู่ในระดับสูง ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริงโดยเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านการศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับต่ำ ส่วนด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านอารมณ์และจิตใจและด้านการปฏิบัติการอยู่ในระดับสูง การที่นักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่เป็นจริง ด้านการศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องจากอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครูมีการปฏิบัติงานการสอนมากคือต้องทำการสอนนักศึกษาภาคปกติซึ่งเรียนในวันจันทร์ถึงวันศุกร์โดยเฉลี่ยคนละ 15 คาบเรียนต่อสัปดาห์ และนักศึกษาภาคสมทบซึ่งเรียนในวันเสาร์และวันอาทิตย์โดยคนละ 12 คาบเรียนต่อสัปดาห์ ดังนั้นจึงทำให้อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ไม่มีเวลาพอที่จะศึกษาค้นคว้า หรือหาประสบการณ์เพิ่มเติมเพื่อนำมาถ่ายทอดให้นักศึกษาได้เท่าที่ควร นอกจากนั้นอาจเนื่องจากแหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาคที่วิทยาลัยครูตั้งอยู่ ไม่มีแหล่งข้อมูลเพียงพอที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือหาประสบการณ์เพิ่มเติมได้เท่าที่ควร จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจไม่มีโอกาสในการศึกษาค้นคว้าหรือหาประสบการณ์เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รหัน แดงจวง (2535:621) เรื่องแนวโน้มความต้องการและเทคนิคในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคลากร ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ผลการวิจัยพบว่าสมรรถภาพที่อาจารย์ต้องการพัฒนามี 3 รูปแบบ คือ การร่วมประชุมสัมมนา การฝึกอบรมระยะสั้นและการศึกษาดูงาน

2.1.2 ความคิดเห็นตามสภาพที่คาดหวัง

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ตามสภาพที่คาดหวัง โดยเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก

นักศึกษาและอาจารย์มีความต้องการให้อาจารย์ผู้สอนวิชาธุรกิจได้แสดงออกถึงความรู้ความสามารถมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นักศึกษาและอาจารย์มีความคาดหวังว่าผู้ที่เป็อาจารย์นั้นควรมีคุณลักษณะที่อย่างน้อย 3 ประการ ตามแนวความคิดของ บุญถิ่น อัตถากร (2514 : 28) คือ เป็นผู้เปี่ยมด้วยคุณธรรมและวัฒนธรรม เป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหาวิชาและต้องสร้างเสริมเพิ่มพูนอยู่เสมอ เป็นผู้มีความสามารถในกลวิธีสอน สามารถถ่ายทอดความรู้และวิถีทางแห่งปัญญาและอารมณ์ แนะนำเด็กไปสู่หนทางอันดีงามนอกจากนั้นโดยทั่ว ๆ ไปตามธรรมชาติของมนุษย์มักจะมี ความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริงที่เป็นอยู่ ซึ่งจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง ความคิดเห็นตามสภาพที่คาดหวังมักจะสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง เช่น ผลงานวิจัยของชัชชรียา ไบลี (2534 : 42-43) เรื่องคุณลักษณะของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครู ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครูตามสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง และผลงานวิจัยของ พัฒนา รุจิโรจน์ (2534 : 79) เรื่องสมรรถนะด้านการเรียนการสอนของอาจารย์พยาบาลอนามัยชุมชน สังกัดกองงานวิจัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนะเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการเรียนการสอนของอาจารย์พยาบาลอนามัยชุมชน ตามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสภาพเป็นอยู่ในปัจจุบัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษากับอาจารย์

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษากับอาจารย์ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริงและตามสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับสูงกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากกระบวนการรับรู้และความรู้สึกของนักศึกษาและอาจารย์ต่างกันจึงทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ พระเทพเวที (2535 : 19-20) ที่กล่าวไว้ว่า การคิดเกิดพ่วงต่อจากกระบวนการรับรู้ ตามปกติคนทั่วไปเมื่อมีการรับรู้และเกิดความรู้สึกแล้ว ถ้าไม่มีปัจจัยอย่างอื่นเข้ามาแทรกหรือขัดทอน ความรู้สึกจะเป็นตัวกำหนดวิถีความคิด ซึ่งผลการวิจัยนี้คล้ายคลึงกับผลงานวิจัยของ สุรพล ไพโรจน์ประยูร (2525 : 43-52) เรื่องความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพอาจารย์วิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของ

อาจารย์วิทยาศาสตร์สูงกว่าความคิดเห็นของนักศึกษา และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลงานวิจัยของ ชัชวริยา ไบลี (2534 : 42-43) เรื่องคุณลักษณะของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครู ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครู ด้านวิชาการ สูงกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลงานวิจัยของ รุติพงษ์ สาทร (2536 : 93) เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาอิเล็กทรอนิกส์ในวิทยาลัยครู ผลการวิจัยพบว่าทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาอิเล็กทรอนิกส์ในวิทยาลัยครู ด้านความรู้และทักษะในวิชาชีพ อยู่ในระดับสูงกว่าทัศนะของนักศึกษาและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลงานวิจัยของ ลีลา สีนานุเคราะห์ (2530 : 55) เรื่องสมรรถภาพของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครู ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาศาสตร์ สูงกว่าความคิดเห็นของนักศึกษา และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลงานวิจัยของสุรสาธิต ผาสุข (2531 : 74) เรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์คณิตศาสตร์และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์คณิตศาสตร์ในวิทยาลัยครู ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์คณิตศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครู ด้านความรู้ สูงกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจกับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจมีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริงสูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจซึ่ง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่คาดหวัง อาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจมีความคิดเห็นต่ำกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากอาจารย์ทั้งสองกลุ่มนี้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้ทัศนคติหรือความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ไพฑูรย์ เวทการ (2532 : 74) ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับทัศนคติทางวิชาชีพครูของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่มีผลทางตรง

และทางอ้อมต่อทัศนคติวิชาชีพครูของอาจารย์ในวิทยาลัยครูมีดังนี้คือ ขวัญในการปฏิบัติงาน มนุษยสัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน ความเป็นผู้นำด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ บุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ ด้านการเข้าสังคมด้านความมั่นคงทางอารมณ์ของอริการ และสภาพการปฏิบัติงานในวิทยาลัย ดังนั้นเมื่ออาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ กับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจเข้ามาอยู่ในสถานที่ทำงานเดียวกัน ย่อมได้รับอิทธิพลจากตัวแปรดังกล่าวข้างต้นคล้ายคลึงกัน ดังนั้นจึงอาจทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ของอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ กับอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้นอาจเนื่องจากอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจส่วนมากสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ และเคยสอนวิชาอื่น ๆ มาก่อน แล้วไปศึกษาต่อเพิ่มเติมทางสาขาวิชาธุรกิจในภายหลัง ดังนั้นจึงอาจจะทำให้ทัศนคติหรือความคิดเห็นไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก

2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปีกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี มีความเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริงและตามสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับต่ำกว่าความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากอาจารย์ผู้สอนวิชาธุรกิจส่วนมากจะเคยเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาอื่น ๆ ในวิทยาลัยครู และมีประสบการณ์สอนวิชาอื่น ๆ มาเป็นเวลานานแล้วจึงได้เปลี่ยนมาสอนวิชาทางธุรกิจ ดังนั้นอาจารย์ทั้งสองกลุ่มนี้แม้ว่าจะมีประสบการณ์สอนวิชาทางธุรกิจต่างกัน แต่อาจารย์ส่วนมากในสองกลุ่มนี้ก็มียุทธศาสตร์การสอนวิชาอื่น ๆ มาแล้วเหมือนกัน มีระยะเวลาทำงานอยู่ในวิทยาลัยครูใกล้เคียงกัน มีวิทยุใกล้เคียงกัน จึงอาจทำให้มีความเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ดังนั้นจึงมีผลทำให้ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี ที่มีต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งคล้ายคลึงกับ ผลงานวิจัยของ มาลีณี จุโฑปะมา (2534 : 757) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพความพึงพอใจในตนเองกับสภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์วิทยาลัยครู ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ในวิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์

ต่างก็มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

3.1.1 ผู้บริหารวิทยาลัยครูควรส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครูเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ทางด้านธุรกิจให้มากขึ้น

3.1.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครู ควรหาประสบการณ์ทางด้านการดำเนินธุรกิจ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

3.1.3 อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู มีสมรรถวิสัยด้านการศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัย ควรศึกษาค้นคว้าติดตามข่าวสารข้อมูล ข้อมูลทางด้านธุรกิจจากนิตยสารหรือวารสารทางธุรกิจอยู่เสมอ

4. อาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู ควรพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ และเกิดทักษะพื้นฐานพร้อมที่จะออกไปปฏิบัติงานทางธุรกิจ

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

3.1.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาธุรกิจในวิทยาลัยครู ที่มีสภาพแวดล้อมต่างกัน เช่น ระหว่างในกรุงเทพมหานครกับต่างจังหวัด

3.1.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาธุรกิจในวิทยาลัยครู ที่ออกไปหาประสบการณ์ทางการดำเนินธุรกิจ กับอาจารย์ที่ไม่ได้ออกไปหาประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ

3.1.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาและการฝึกอบรมอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3.1.4 ควรศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาธุรกิจในวิทยาลัยครู โดยแยกเฉพาะกลุ่มวิชาต่าง ๆ คือ การตลาด เศรษฐศาสตร์ การเงินและการบัญชี และบริหารธุรกิจ

מרתון הרר

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการปฏิรูปการฝึกหัดครู. แนวทางปฏิรูปการฝึกหัดครูไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และ
ทำปกเจริญผล, 2526.
- คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช, ม.ป.ป.
- จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. "สมรรถภาพของครูวิทยาศาสตร์," เอกสารการสอนชุดวิชาการสอน
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ยูนิเน็ตโปรดักชั่น,
2520.
- จรรยา คุณมี. "กระบวนการสอน," ประชาศึกษา. 29 : 3-6 ; กรกฎาคม 2521.
- จิตพงษ์ สาธร. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาอิเล็กทรอนิกส์ระดับอนุปริญญา
สายเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในวิทยาลัยครู. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2536.อัดสำเนา.
- เฉลิม มลิลลา. รายงานผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาพฤติกรรมการสอน
ประวัติศาสตร์และวิชาประวัติศาสตร์กับผลการฝึกสอนของนักศึกษามหาวิทยาลัย
รามคำแหง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524.
- ชัชจริยา ไบลี. คุณลักษณะของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครู. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2534.อัดสำเนา.
- ชม ภูมิภาค. "การฝึกหัดครูไทย:กระบวนการต่อเนื่อง," ใน ผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการ
ระดับชาติเรื่องทิศทางการฝึกหัดครูไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล,
2529.
- ชมพันธุ์ ภูษธร. การฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530.
- _____. "แนวโน้มนการจัดการฝึกหัดครู," ครูปริทัศน์. 1:10 ; พฤษภาคม 2529.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2534.

- ถาวร สารวิทย์. การอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีศึกษา. แผนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก, ม.ป.ป.
- ทรงศักดิ์ ศรีภาพสินธุ์. "สมรรถภาพครู," รายงานการประชุมสัมมนาคุณวุฒิ คณะศึกษาศาสตร์/ครูศาสตร์. กรกฎาคม 2520.
- บุญถิ่น อัตถากร. "แนวโน้มการผลิตครูในอนาคต," วารสารครูศาสตร์. 1:28-29 ; กุมภาพันธ์-มีนาคม 2514.
- บรรจง ชูสกุลชาติ "Teaching Spirit ครูปริทัศน์. 3 : 40-50 ; กันยายน 2520.
- ประกาศรี อมรสิน. "การจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจ ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดระบบการสอนการงานพื้นฐานอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.
- ประเสริฐ เกิดทวี. "แนวทางเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของครู มิตรครู. 4 : 50-52 ; กุมภาพันธ์ 2524
- พรทิพย์ อัจจิมารังษี. รายงานผลงานวิจัยเรื่องการสำรวจสมรรถกวิสัยของครูธุรกิจระดับมัธยมศึกษา. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). "ความคิดที่ไม่เป็นการศึกษาและความคิดที่เป็นการศึกษา, วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม. หน้า 19-20 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญา, 2535.
- "พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2527," ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 101 ตอนที่ 144 12 ตุลาคม 2527.
- พจน์ สาริกบุตร. การสำรวจคุณสมบัติของอาจารย์ในอุดมคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509.อัดสำเนา.
- พัฒนา รุจิโรจน์. สมรรถนะด้านการเรียนการสอนของอาจารย์พยาบาลอนามัยชุมชน สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.อัดสำเนา.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. "การพัฒนาการสอนระดับอุดมศึกษา," การพัฒนาบริหารศาสตร์. 55 - 57; มกราคม 2524

- ไพฑูรย์ เวทการ. “การวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับทัศนคติวิชาชีพครูของอาจารย์ในวิทยาลัยครู,” บทคัดย่อประมวลผลการวิจัยกรมการฝึกหัดครู. หน้า 732 กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- มาลีณี จุโฑปะมา. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพความพึงพอใจในตนเองกับสภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์วิทยาลัยครู,” บทคัดย่อประมวลผลการวิจัยกรมการฝึกหัดครู หน้า 757. กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- รหัน แดงจวง. “แนวโน้มความต้องการและเทคนิคในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคลากรสหวิทยาลัยล้านนา ในทศวรรษหน้า,” บทคัดย่อประมวลผลงานวิจัยกรมการฝึกหัดครู. หน้า 621. กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- ลีลา สีนานุเคราะห์. “สมรรถภาพอาจารย์วิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครู,” รายงานการวิจัยคณะวิชาวิทยาการจัดการ. วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา, 2530.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทศิริพรจำกัด, 2531.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา, 2530.
- สาโรช บัวศรี. มาตรการพื้นฐานบางประการสำหรับการสร้างครูดี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.
- สุรพล ไพโรจน์ประยูร. ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพอาจารย์วิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครูภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2525.อัดสำเนา.
- สุรสาธ ฆาสุข. ความคิดเห็นของอาจารย์คณิตศาสตร์และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์คณิตศาสตร์ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุรินทร์ สรสิริ. “ครูดีนั้นเป็นอย่างไร,” วิทยาทาน. 17, : 3-9 ; กรกฎาคม 2515.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535.
- อรุณ ปรีดีติลล. "แนวการพัฒนาคุณภาพอาจารย์ในวิทยาลัยครู," ใน เอกสารการสัมมนา อาจารย์ผู้สอนวิชาอุตสาหกรรมในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครู พระนคร, 2523.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. "แนวทางการเพิ่มพูนประสิทธิภาพอาจารย์," ใน เอกสารการสัมมนา คณะอาจารย์ทางบริหารธุรกิจระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศครั้งที่ 1. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2525.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม, 2530.
- _____. การประเมินอาจารย์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- อำไพ สุจริตกุล. "สมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับครูปริญญา," สรุปการบรรยายและอภิปรายในการประชุมสัมมนาคุณวุฒิ คณะครุศาสตร์ ครั้งที่ 3 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 24-28 ; กรกฎาคม 2520.
- ออมสิน คีลพันธ์. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาคหกรรมในวิทยาลัยครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2526.อัดสำเนา.
- องค์การณั แทนประยุทธ. คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกเครื่องกลสาขาเทคโนโลยี อุตสาหกรรมในวิทยาลัยครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2531.อัดสำเนา.
- Armstrong, Harold R. "Performance Evaluation," The National Elementary Principle. 551-55;February,1973.
- Anderson, Han O. "Competency-Based Instructional for Science Teacher Preparation in Development Countries," Memographed Bangkok ; PTBT.p 21.n.d.
- Cotrell, Goulet. "Aging and Experience Related Changes in Teacher Attitude toward Progression." Educational Research Quarterly. 2 :19-28;November,1972.

- Coker, Homer "Identifying and Measuring Teacher Competencies The Carroll County Project " Journal of Teacher Education. 27:54; Spring,1976
- Dodl, Norman R. "Selecting Competency Outcomes for Teacher Education, The Journal of Teacher Education.16;1973.
- Dunkin, M.J. B.J and Biddle, B J. The Study of Teaching. Newyork : Holt, Rinehart and Winton Inc., 1974.
- Gibson, J T. Psychology for the Classroom. Englwood Cliffs,N.J. : Prentice-Hall Inc., 1976.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. Newyork : McGraw-Hill Book Co., 1973.
- Greenwood, Gordon and others. "The Student Evaluation of College Teaching Behaviors," Journal of Educational Measurement. 2 144:145;Summer, 1974.
- Houston, Robert W. and Jones L,Howard. "The Views of Competencies-based Education : University of Houston," Performance-Based Teacher Education A Source Book. ed. John Acquino Washington D.C.:31-33; January,1976.
- Hall, Gene E. and Howard L,Jones. Competency-Based Education: A Process for the Improvement of education. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1976.
- Lehmann, Irvin J. and William A,Mehrens. Educational Research Reading in Focus. Newyork : Holt Rienchart and Winson, 1971.
- Massey, Harold W. and Edwin E,Vieneyard. The Professional of Teaching. p.20. Newyork : The Odyssey Inc., 1961.
- Rosenshine, Barak and Norma,Furst. "Research or Teacher/Performance Criteria." Research in Teacher Education : A Symposium.p.10-25.

Smith (Prentice-hall Inc., 1971.

Vogler, Daniel E. "Identifying and Validating Professional Occupation Teacher Education Competency," Competency for Teacher. Illinois : United State Offices of Education, Final Report. No. pdt-A2-171, 1972.

Ver, Zenobia and others. Competency-based Teacher Education. Texas : University of Houston, 1973

Weigand, James E. Implementing Teacher Competency Positive Approaches to personalizing Education. New jersey : Prentice-Hall, 1977.

Wotruba, Thomas R. and Penny L, Wright. "How to Develop a Teacher-Rating Instrument," The Journal of Higher Education. 6:653-661; November-December, 1975.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช
ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ผศ.ดร.ประนอม อุดกฤษฎ์
รองอธิการบดีฝ่ายการเงินและทรัพย์สิน
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. ผศ.ดร.อัมรา รัตตากร
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
4. ผศ.ดร.จักรกฤษณ์ ส้าราญใจ
ภาควิชาวิจัยการศึกษา
สถาบันราชภัฏลำปาง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

สมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา

เรียน อาจารย์และนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงด้วยตนเอง เพราะคำตอบของท่านมีคุณค่าและมีความสำคัญยิ่งที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาทางด้านธุรกิจของวิทยาลัยครู การตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อท่านแต่อย่างใด

นางสาวนงนุช สอนสุวิทย์
นิสิตปริญญาโท สาขาธุรกิจศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ก. สำหรับอาจารย์ผู้สอน

โปรดกาเครื่องหมาย ☐ ลงใน [] ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. ประสบการณ์สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู

☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี

☐ มากกว่า 5 ปี

2. วุฒิการศึกษา

☐ มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ

☐ ไม่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจ

ข. สำหรับนักศึกษา

โปรแกรมวิชาที่ศึกษา

☐ การจัดการทั่วไป ระดับอนุปริญญา

☐ การจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี (2 ปี)

☐ การจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี (4 ปี)

☐ การจัดการสำนักงาน ระดับอนุปริญญา

☐ การบริหารธุรกิจ ระดับอนุปริญญา

☐ การบริหารธุรกิจ ระดับปริญญาตรี

☐ เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ระดับอนุปริญญา

☐ เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ระดับปริญญาตรี (2 ปี)

ตอนที่ 2 ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับสมรรถวิสัย
ของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา 4 ด้าน คือ

1. สติปัญญาและความรู้
2. อารมณ์และจิตใจ
3. การปฏิบัติการ
4. การศึกษาค้นคว้า

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วยข้อละ 2 ด้าน
คือ ตามสภาพความเป็นจริง และตามสภาพที่ท่านคาดหวัง ในแต่ละข้อ ดังนี้

- มากที่สุด ให้คะแนน 4 คะแนน
 มาก ให้คะแนน 3 คะแนน
 น้อย ให้คะแนน 2 คะแนน
 น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

ตัวอย่างแบบสอบถาม

สมรรถวิสัย	สภาพที่เป็นจริง				สภาพที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. <u>ลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ</u> 1. แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดเรียบร้อย			✓			✓		

จากตัวอย่าง แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความในข้อ 1. นั้นอาจารย์ผู้สอน
วิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู มีการแต่งกายตามสภาพที่เป็นจริงสะอาดเรียบร้อยน้อย แต่นักศึกษา
คาดหวังในอาจารย์ผู้สอนแต่งกายให้สะอาดเรียบร้อยมาก

สมรรถวิสัย	สภาพที่เป็นจริง				สภาพที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
4.5 มอบหมายงานที่ต้องศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างประเทศ.								
4.6 ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และ นำ ผล การ ศึกษา เผยแพร่ ออกสู่ สาธารณะชน.....								
4.7 ให้ความรู้ที่ได้มาจากการประชุมสัมมนาเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน.....								
4.8 บอกถึงความเคลื่อนไหวในวงการอาชีพในสาขาวิชาที่สอน. . . .								
4.9 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเข้าสู่อาชีพของผู้เรียนในสาขาวิชาที่สอน....								

ขอขอบคุณทุกท่าน

ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

จุดประสงค์เฉพาะหลักสูตรโปรแกรมวิชาต่าง ๆ ในสายบริหารธุรกิจและการจัดการ

1. จุดประสงค์เฉพาะหลักสูตรโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับอนุปริญญา

1.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถระดับเทคนิคการอาชีพ และวิชาการกึ่งอาชีพ ขั้นสูง ที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น ในด้านการบริหารงานธุรกิจทั่วไป เกี่ยวกับ การติดต่อประสานงาน การตรวจสอบ การควบคุม การให้คำแนะนำ การวิเคราะห์และประเมินผล

1.2 เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมต่อไปได้ และมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.3 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้บริหารในด้านต่าง ๆ ในทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องงานสำนักงาน งานวางแผน งานบุคลากร งานฝึกอบรม งานบัญชี งานการตลาด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าในทางธุรกิจ อันจะเป็นพื้นฐานของการศึกษาค้นคว้าในระดับสูงต่อไปได้

1.5 เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความรักและศรัทธา ในอาชีพสุจริต และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เชิงธุรกิจ ที่จะเป็ผลดีต่อการพัฒนาประเทศ

2. จุดประสงค์เฉพาะหลักสูตรโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา)

2.1 เพื่อฝึกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถระดับวิชาชีพขั้นสูง (Professional) ในวิทยาการจัดการ ที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในระบบเศรษฐกิจและสังคมสามารถนำไป ใช้ในการตัดสินใจดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 เพื่อผลิตบุคลากรที่สามารถติดตามและปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าในเทคโนโลยี และการจัดการในงานอาชีพ

2.4 เพื่อผลิตบุคลากรที่มีเจตคติ และค่านิยมในการประกอบอาชีพสุจริตอย่างมีคุณภาพ จริยธรรม และปณิธาธรรม

3. จุดประสงค์เฉพาะหลักสูตรโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี

- 3.1 เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาบริหารธุรกิจระดับวิชาชีพชั้นสูง (Professional) และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพธุรกิจได้เป็นอย่างดี
- 3.2 เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับธุรกิจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.3 เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความสามารถนำวิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการดำเนินงานธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.4 เพื่อผลิตบุคลากรที่มีเจตคติที่ดีต่อธุรกิจ และมีค่านิยมในการประกอบอาชีพอิสระอย่าง มีจรรยาบรรณ มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ
- 3.5 เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้พื้นฐานทางการจัดการทั่วไปเป็นอย่างดีสามารถที่จะศึกษา ต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งทางด้านการจัดการทั่วไป ทั้งบริหารธุรกิจและบริหารรัฐกิจและการ

4. จุดประสงค์เฉพาะหลักสูตรโปรแกรมวิชาการจัดการสำนักงาน ระดับอนุปริญญา

- 4.1 เพื่อฝึกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการสำนักงาน
- 4.2 เพื่อผลิตบุคลากรให้ตอบสนองตามความจำเป็น และความต้องการของท้องถิ่น ในหน่วยงานของรัฐและเอกชน
- 4.3 เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านธุรกิจ และการจัดการจนสามารถประกอบอาชีพอิสระ หรือเป็นพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าในระดับสูงต่อไปได้
- 4.4 เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต เสริมสร้างค่านิยมและพฤติกรรมอันพึงประสงค์ให้แก่ ประชากร ของสังคม

5. จุดประสงค์เฉพาะหลักสูตรโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ ระดับอนุปริญญา

- 5.1 เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถในระดับนักวิชาการกึ่งวิชาชีพชั้นสูงและระดับเทคนิคด้านบริหารธุรกิจ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และความต้อง การของท้องถิ่น
- 5.2 เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีเจตคติ ทักษะเพียงพอที่จะสามารถดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาตนเองให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม

5.3 เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าในทางธุรกิจ อันจะเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับสูงต่อไป

6. จุดประสงค์เฉพาะหลักสูตรโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ ระดับปริญญาตรี

6.1 เพื่อผลิตบัณฑิตด้านบริหารธุรกิจที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารธุรกิจระดับวิชาชีพ (Professional) และนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี

6.2 เพื่อผลิตบัณฑิตด้านบริหารธุรกิจให้สามารถประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีเจตคติที่ดีและทักษะเพียงพอที่จะสามารถดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาตนเองให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม

6.4 เพื่อผลิตบัณฑิตที่สนองความต้องการของตลาดแรงงาน และสอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

6.5 เพื่อให้บัณฑิตสามารถนำความรู้ไปเป็นแนวทางการศึกษาในระดับสูงต่อไป

7. จุดประสงค์เฉพาะหลักสูตรโปรแกรมวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ระดับอนุปริญญา

7.1 เพื่อสร้างบุคลากรเศรษฐศาสตร์ในธุรกิจ และสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ

7.2 เพื่อสร้างผู้นำในการพัฒนาชุมชนในด้านเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

7.3 เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.4 เพื่อให้สามารถเผยแพร่ธุรกิจและสหกรณ์สู่ชุมชน โดยมุ่งเน้นบทบาท และการมีส่วนร่วม

8. จุดประสงค์เฉพาะหลักสูตรโปรแกรมวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา)

8.1 เพื่อสร้างบุคลากรเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์ในการบริหารงานสหกรณ์และธุรกิจอื่น ๆ

8.2 เพื่อสร้างผู้นำในการพัฒนาความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์

8.3 เพื่อให้สามารถเผยแพร่รูปแบบธุรกิจและสหกรณ์สู่ชุมชน โดยมุ่งเน้นบทบาทและการมีส่วนร่วม

8.4 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในกระบวนการธุรกิจและสหกรณ์ ในอันที่จะนำไปประกอบอาชีพได้

โครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร สภาการฝึกหัดครู

ระดับ หมวดวิชา	ปริญญาตรี 120-150 หน่วยกิต	อนุปริญญา 70-80 หน่วยกิต	ปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) 60-80 หน่วยกิต
1. พื้นฐานทั่วไป	(40)	(16)	(24)
- กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	10	4	6
- กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	10	4	6
- กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	10	4	6
- กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	10	4	6
2. เฉพาะด้าน	(70)	(48)	(45)
- กลุ่มวิชาเนื้อหา(วิชาเอก)	48	37	31
- กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ	15	6	9
- กลุ่มวิชาปฏิบัติการ และ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	7	5	5
3. เลือกเสรี	10	6	6
หน่วยกิตรวม	120	70	75

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวนงนุช สอนสุวิทย์
เกิด	14 มกราคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 54000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4 ภาควิชาการเงินและการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏลำปาง จังหวัดลำปาง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	ม.ศ. 3 โรงเรียนบ้านตาก “ประชาวิทยาคาร” อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
พ.ศ. 2524	ม.ศ. 5 โรงเรียนตากพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดตาก
พ.ศ. 2528	บช.บ(การบัญชี) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2538	กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร